

ST. OLAV *Julen 1997*

*Om denne rosa eine
er sagt Esaia ord.
Maria møy, den reine,
bar rosa til vår jord.*

ST. OLAV

Innhold

3	Redaksjonelt	<i>UKJ</i>
4	Barnets revolusjon	<i>Ørnulf Ranheimsæter</i>
7	Nei-menneskenes ja	<i>Notto R. Thelle</i>
8	Biskop Grans memoarer: Et livseventyr man er takknemlig for å få dele	<i>Gunnel Vallquist</i>
10	Sjelesørger for bekymrede katolikker	<i>Gunnel Vallquist</i>
13	Utrettelig brobygger er død	
14	Om boken: "Therese - en kjærlighetshistorie fra virkeligheten"	<i>Aslaug Espe</i>
16	Om boken: "Kalt til nonne"	<i>Ingunn Rognlien</i>
17	Aftenbønn	<i>Therese av Lisieux</i>
18	En kunstelskende nonne	<i>Karin Maria Wickmann</i>
21	"Gjøgleren" får sin pris	
21	Sr. Marcia Lütjann in memoriam	
22	Vatikanet og teologene: litt bevegelse her og der?	<i>UKJ</i>
24	"Om Christi naaderige fødsell"	<i>Petter Dass</i>
32	Blikk på tiden	<i>Br. Anton</i>

To lys minst - i mørket

“Det var noe nesten uanstendig ved alle disse nasjonene som satt der, benket rundt bordet, ivrig opp-tatt av å diskutere tekniske finurligheter ved landminer, samtidig som vanlige mennesker rundt omkring i verden drepes eller lemlestes nettopp av de våpnene de snakket om.” Det sa søster Patricia Pak Poy, medlem av den australske regjeringens delegasjon ved FN-konferansen i Wien i 1995 om landminer. Til tross for påtrykk fra mange hold - menneskerettighetsorganisasjoner, legesammenslutninger og kirkelige instanser - om å forby produksjon og bruk av anti-personell-miner, kom man nesten ingen vei. “Man snakket restriksjoner, basert på nasjonale interesser, og konferansen styrket min tro på at vi må ‘brennemerke’ disse våpnene, og overbevise regjeringer og de militære om at all bruk er fullstendig uakseptabel,” sa søster Patricia etter konferansen.

Lignende ord fra kardinal Etche-garay, president for Vatikanets “Ret-tferdighet og freds-kommisjon”, etter omkampen om landminer i Geneve i fjor (der man nok kom en anelse lenger, men samtidig holdt for mange bakdører åpne): “Bare et totalforbud kan få slutt på denne skammelige plett på men-neskeheten. Finnes det noe mer men-ingsløst enn et krigsvåpen som sårer og dreper flere mennesker i fredstid enn i krig?”

Få krigsvåpen er så billige og har så ødeleggende virkning som landmin-er; vi er blitt minnet om tallene (les: lidelsene, men også økonomien!) i for-bindelse med utdelingen i disse dager

av årets fredspris til Jody Williams og Den internasjonale kampanjen mot landminer. Landminer dreper og lem-lester i årtier etter at krigen er slutt, hin-drer bruk av åker og eng og brønner. Hvert år dør ca. 10.000 sivile på grunn av landminer, 20.000 såres. Ca. 30 prosent av ofrene er kvinner og barn. (Kvinner er i flertall i mange av be-driftene involvert i mineproduksjonen: De er “flinkere med hendene, tåler bedre stillesittende arbeid - menn vil røre på seg, hamre og banke,” sier sje-fen for en fabrikk i en liten by i Midt-Vesten, hvor det bl.a. produseres uskyldige koblinger og sikringer - til bruk i miner.)

Ifølge FN finnes det ca. hundre mil-lioner aktive miner rundt om i 65 land. Og tallet stiger, for selv om 100.000 ryddes årlig, blir det lagt rundt to mil-lioner nye. Landminer er særlig de fat-tige lands våpen: Antipersonell-miner kan fås for helt ned til 4-5 dollars, mens billigste sort “panservernminer” fra Kina er noe dyrere, ifølge våre kilder. Såkalte “smart”-varianter av landminer koster mer enn “dumme”, men man skal ikke la seg lure av fagsjargongen: “Smarte miner” utløses like lett, men de er utstyrt med en “selvødelegger” og holder bare en viss tid.

Minerydding er farlig, dyrt arbeid. Med den farten og de ressurser arbeidet har i dag, er vi langt ute i neste århun-dre før dagens miner er ryddet. . .

Krig er for alvorlig til at man kan overlate saken til de militære, sa politikerens Georges Clemenceau. Men også freden er et for alvorlig an-liggende til å overlates til de militære og/eller regjeringer alene. Det er tankegangen bak vår tids mange freds-bevegelser og -initiativer. Samt troen på at det nytter når enkeltmennesker sammen sier nei - også til slikt som seiler under flagg som “nasjonale sikkerhetshensyn” og “forsvarsindus-

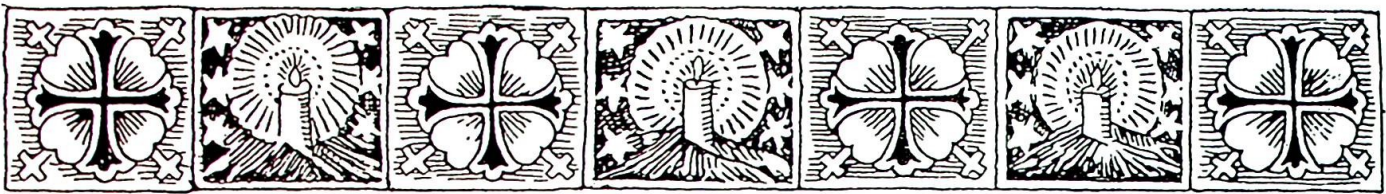
trien” (en industrigren med det draw-back at den er ulønnsom dersom den ikke driver med eksport!).

Vi er, tross alt og heldigvis, kommet et stykke fremover siden 1995 og møtet i Wien: Hittil (vi skriver slutten av november) er over åtti stater villige til å ratifisere det dokumentet som ble utar-beidet i Oslo i høst, og som forplikter undertegnerne til ikke å produsere anti-personellminer samt å ødelegge nå-værende lagre innen fire år. Når dette leses, er det klart om også strategiske og våpenmessige tungvektene som USA, Kina, Russland, India, Pakistan, Iran og Irak har latt seg bevege til å undertegne i Ottawa den 3. desember.

At også denne avtalen har bakdører og huller som gjør at stater som måtte synes det røyner på, kan definere seg bort fra inngåtte avtaler, får så være. For uansett - og det er noe av poenget: Det hersker liten tvil om at det nettopp er en økende folkeopinion mot land-miner - en “brennemerking” av dem - som har bragt saken fremover. Men det bør være et tankekos - ikke minst på mangt er regjeringshold - at trafikku-lykken som kostet prinsesse Diana livet, tør ha bidratt vel så mye til å fremme av den sak hun brant for, som årelange kampanjer og mang en hjer-teskjærende dokumentasjon av mine-ofrenes ifillerblåste lemmer. (“I Kam-bodsja er protese-industrien en av de store vekstnæringer,” skrev britisk Røde Kors i en annonse under fjorårs-kampanjen for mineofre.)

Men altså: I det perspektiv at “det nytter”, er årets Nobelpris et lys i mør-ket, den dystre bakgrunn til tross.

Flere lys? Unødig å minne om det, men likevel: Bare dager til vi feirer jul - med alt det innebærer av håp. Og av forpliktelse mot det som er svakt og sårbart og dyrebart i verden - som et nyfødt barn i våre hender.

Ørnulf Ranheimsæter: Barnets revolusjon

Det er vel bare vanen som hindrer oss fra å bli tilbørlig forskrekket over den galskap som hjem søker menneskene innunder jul. Men hvis vi maket å gjøre tavlen helt ren for skjoldene etter gamle bilder og se tingene tegnet med lysende strek på begynnelsens sorte bunn, - da måtte vi tro at i disse dagene var der skjedd en mystisk revolte. Til signalet fra en blikktrompet har en sammensvergelse av unger sprenget barnekamre og lekegrinder der vi holder oss dem fra livet til daglig, og de har myldret ut alle vegne og skapt de gamles by om etter eget hjerte mens vaktene sov. En generøs lovendring ga tydeligvis leketøyimporten ubegrensede lettelser. I nattens løp er tinnsoldater marsjert frem fra uuttømmelige forlegninger for å ta klosser og hus i beskyttelse, og som alltid der krigsmenn ferdes, myldrer det av dukker med øyne vidåpne av liflig skrekk. Langt innover i de voksnes land sporer vi den nye tingenes orden. I soignerte vinduer feirer groteske dukker begivenheten med en alt annet enn avmålt og distingvert dans, inn iblant alvorlige bruksting åpner seg selsomme perspektiver: røde hus i nitide landskaper av vatt og grønt. Ja, om det så er i bankene, disse tidens templer hvor vår røst klinger dempet og våre føtter trer stille på velstand, selv der hilses vi av pyntede trær og blide ønsker i rødt og grønt.

Og over disk og gulv tumler de seg, små kinnrøde gnomer, i et overgivent frikvarter. Det er som om den barne-republikk hvis gjerninger spores alle vegne, også har ydet nissens landflyktige flokk et kortvarig amnesti. Og vi underskatter visst ikke kjøpmannens kjærlighet til de forfulgte minoriteter om vi sier at han neppe hadde ydet toppluefolket en slik gjestmildhet om ikke nissen hadde mektige forbundsfeller - ikke bare blant barna - men langt innover i de voksnes kjøpedyktige flokk.

Så kan selv en hjertetørr sjel stå der i vinduslyset og kjenne nyvakt ømhet og lykke overraske ham fra hemmelige bakhold i sinnet, og det er som om døren til et avlåst værelse blir åpnet, og varmen og skjæret fra en glemt barndom star oss i ansiktet når vi noen dager etter løfter lokket av julepyntesken og henter ting på ting opp av det raslende papiret. Luktene alene var visst nok, en eim av harsknet stearin, bleknede barnmåler og spilte røkelses-korn åpner mot glemte rom og møter, og hånden borer seg gjennom et løvfall av tid ned i dette sviaktende rede av silkepapir og vatt. Det er for sinnet som å tygge på et stykke plumkake og forfølge smak på smak, sterke, søte, bitre, ømme tilbake til talløse, skjulte ingredienser.

Der blinker etter atter et år stjernen, den som av forsiktighetshensyn legges øverst. Der rasler lysklypene i sin gamle fete eske. Der ligger i en sky av glimmer den utstansede kjerub av metall som for sekstiende gang skal ta plass på en av de strittende grener rett under stjernen.

Selve tingenes skjørhet maner hånden til varsomhet og gir oss fornemmelsen av at disse glorete sakene var dyrere enn vi visste. Vi lærte jo snart nok å skjelne mellom falskt og ekte. Det er ikke gull alt som glimrer, ble summen av vår senere visdom, og noe er det jo dessverre i det. Men ett lot vi etter oss i barneværelset, den freidige gleden ved den primitive og enkle kvalitet, gløden i et glanspapir, det blinkende liv i et stykke glimmer, og den er det vi gjenfinner i denne korte time da treet pyntes. Med overbærende forakt så vi på villmannen som byttet bort unevnelige skatter for en skinrende blikkboks, men når vi står der og vender stjernen i vinterlyset eller stirrer inn i en av de purpurfarvede glasskuler og finner oss selv svømmende omkring derinne som svulne dypvannsfisk i et

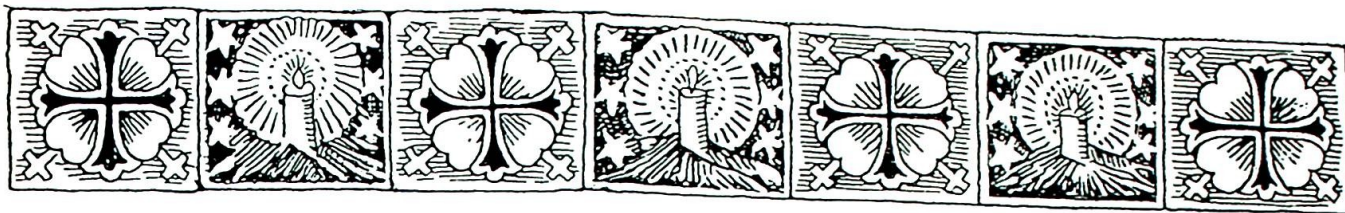
akvarium av rødgyldne reflekser, da er vi ikke langt fra å forstå ham.

En broket hop usammenhengende, halvt improviserte ting bare, men like fullt taler de gjennom de fem sanser et så enhetlig, et så samstemt språk til hjertet, at plutselig lar eftertanken hendene synke midt i travelheten og begynner å lete etter denne skjulte tråd som forbinder dem, og etter den bakgrunn som kler dem i et slikt skjær av fortryllelse at deres pris aldri blir noe dekkende bilde av deres verdi.

*

Et har alle julens symboler til felles. Dette at de forminsker tingene, dette at de bringer fjerne og veldige virkeligheter ned på et fattbart og intimt plan. - Forutsetningen for at vi skal kunne kjenne noe og elske det, er at vi kan gjøre det til noe så avsluttet, jeg hadde nær sagt så lite, at vi kan hente det inn i oss i en munnfull. En virkelighet som bare møter oss som grenseløshet, ufattelig, kan inngi ærefrykt, men aldri kjærlighet. «Fryktelige kjempe», sier beundringen. «Min bitte-lille kjempe», sier kjærligheten. Først når vi finner synsvinkelen hvorunder en ting blir lukket og fattbar, blir den elskelig.

Julen synes nu av en eller annen grunn nettopp å være denne synsvinkelens fest. Ser vi til, er julestasen jo ikke annet enn veldige, kosmiske ting gjort smått og uskyldig som leketøy. Filosofene må så gjerne deklamere om stjernes truende kulde. Vi klipper dem av gullpapir og henger dem på vårt tre. Verden ligger endeløs og veiløs under sneen. Vi lager et landskap av vatt og granbar, planter et hus av papp midt i, og lar hjemlig lys gløde i alle ruter. Nu er tiden da menneskene av en eller annen grunn får mot til å avse fra universenes skremmende storhet, og betrakter dem som det varme og gjestfrie hus under et tak av stjerner.

Alvorlige og vise menn har selvsagt fortalt oss om verdensaltet som et tomt og ubarmhjertig sted. Ingen gode følger våker over oss. Alt kverner etter

de voksne og forstandige heller ikke vil forstå det. For hva er det som befolker disse små glødende hus? Hva er det som tumler seg i den hvite natten. Er

Akk nei - det er små brannrøde menn som er blitt det moderne menneskes husguder i den kolde tid, og her ligger nok bakgrunnen for det nissenes amnesti som jeg alt har berørt. Man kan si meget stygt om nissenes overhåndtagende betydning i moderne julefeiring - stundom er det som vi ikke ser julen for bare topluer -, men det sier i det minste en ting: En gang i året liker vi, om så bare å drømme oss verden full av tjennende guddommer. Ikke bleksottige abstraksjons-jomfruer med lyseblå navnebånd, men muntre gubber som har hjemme blant mennesker, spiser av deres grøt, bringer dem gaver og hekser og tryller ubundet av trivielle årsaks-kjeder. - Se mannen ville fra nissen flytte, men akk, det var ham til liten nytte, heter et vers av en større visdom enn forfatteren antagelig var oppmerksom på. For i dette eldgamle følge som titter frem selv i vår kjølige og utluftede atmosfære, ligger vidnesbyrdet om at i det minste én gang i året vil vi ta oss et mytologisk frikvarter. En liten stund vil vi drømme oss verden og altet bebodd, ikke av blinde krefter, men av personligheter.

Julesymbolenes og julestemningens mystikk er da hva jeg ville kalle en mystikk bunnende i en forskyvning av størrelsesforhold. Den handler om stjerner små nok til å henges på trær, og om fluesopp store nok til å tjene som hus for nisser, og om en verden liten nok til å fremstilles som dekorasjon på et bord. Med suveren myndighet snur julens ånd opp ned på alle ting, og vi finner oss i det, og med glede, for vi finner oss i barnets inter-regnum.

*

ubønnhørlige lover som dirigerer oss selv og klodenes baner. Verden er ikke et hjem, men en maskin, nærmere bestemt en slaktemaskin, forteller man oss. Men se det kan en barnesjel ikke forstå, og en tid hvert år er det som om

det alle disse guddommer vi dyrker til daglig? Gleder vi ungene med allegoriske figurer av Fremskrittet, Evolusjonen, Mennesket, Den hellige Relativitet, og alle de unge eller halvgamle gudinner som ellers vies vår røkelse?

Men er så dette tross alt bare poesi basert på minner og minners minner? Er hele julehøytiden bare en fest da en forkalket slekt koketterer med sin barndom - er kjernen i alt dette bare

Bibellesning i Trøndelag Teater

Hver lørdag frem til år 2000 er det "Leselørdag" med bibellesning i Trøndelag Teater. Initiativtaker og teatersjef Ola B. Johannessen vil dele "den største boka vi har" med folket.

"Vi skal lese fra de verkene som etter mitt syn har hatt størst betydning for vår måte

å tenke på, vår forestillingsverden og for samfunnet," sier Johannessen til Bergens-avisen Dagen.

"Bibelen skal leses fra perm til perm frem til år 2000. Men like viktig er det å minne om at det muntlige mediet er det eldste vi har," sier teatersjefen.

Et troende menneske - i kristen tradisjon

"I min landsdel finnes Gud," sier Kari Bremnes, velkjent nordnorsk artist, ifølge "Sareptas Krukke", Asker-menighetens blad (Den norske kirke). "Når de høyere makter setter inn med vestavind og sno, demonstrerer de tilstedeværelse og kraft. Da har vi små mennesker lite ute å gjøre.

Jeg definerer meg som et troende menneske i den kristne tradisjon. Den norske

6

drømmer uten substans? Det er mangt som tyder på det. Ikke minst de samme muntre mannslingene som vi nylig har lovprist. Når et mytisk vesen, julenissen, som ingen lenger tror på, uten barna en ganske kort tid, er blitt hjerte og midtpunkt i en fest av julens dimensjoner, da er det galt fatt et sted. Da er det tegn som tyder på at denne festen, hvor kjær den så er oss, hviler på et drømt og uvirkelig grunnlag.

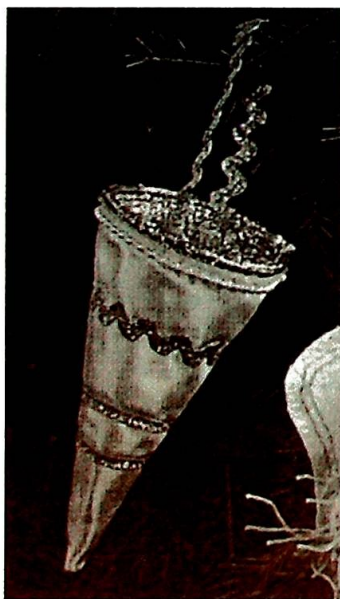
For den dagen kommer tidsnok da barna smerter sine foreldre ved å fortelle dem at de skjønner godt nok hvorfor far gjør seg et ærend ut hver gang nissen er ventende, - og når man er kommet dit at julen ikke en gang betegner julenissens komme i noen reell forstand, da er julen ikke en gang en lek, men en sentimental klimpring på en assosiasjons-harpe.

Selv som lek har nok denne fest sin store skjønnhet, og ved sin appell til barnligheten og opprinneligheten er den vår vinterlige injeksjon mot sjelelig uttørring og forherdning. Men en kurv julepynt er tross alt intet annet enn en hop løs og usammenhengende stas der hvor treet, det som forener alt sammen, mangler. Julefeiringen var i moderne tid snart dødd ut i rangel og tøv. Barnets revolusjon var snart blitt en barnaktighetens skinnfektning, om ikke det stadig i denne verden fantes en stamme som holder den sunn. Etterat det siste voksne menneske har distansert julenissen, lever der enda en flokk som halsstarrig blir ved med å tro på det utrolige, men sanne eventyr som heter et evangelium, og enda står det plantet et himmeltre i denne verden, hvor alle de gaver og all den prakt mennesker kan uttenke, får grener å henges på og en helhet å bindes til.

For den levende kristenhet er derfor verden julenatten ikke bare i drømme, men i reell mening et hus, - for et barn er trådt frem til rommenes terskel og har gjort all verden til sin bolig. Men-

nesket levde i sitt jeks nedsnedde og innefrosne hytte. Nu fører skritt gjennom ødet og rummene lyser av en hemmelighetsfull nattverd, for som i en gammel julefortelling er en Gjest kommet oss til unnsætning gjennom sneen med næring og sødme. Fra da av og til alle tider vil et lysende hus i ødemarken og fottrinn gjennom sne, som logisk nok er blitt yndlingsmotiv på alle julekort, bli julens store symbol.

Den som vandrer ute julenatt, kan ikke unndra seg den eiendommelige tone av hjemlighet som har leiret seg over alt. De store grå kaserner, isolerte

og lukket i seg selv, er løftet inn i en større sal - de er blitt vennlige og små, nesten som de husene vi setter på vårt bord. Stjerner henger og smiler i vinduene. Det blinker i lys, ut i gatene når nymning og surr av stemmer.

Således er julen i sann mening nettopp den mystiske fest da alle størrelsesforhold forskyves - festen da Gud ble liten nok til å ta inn under vårt tak, festen da et lite hus ble veldig nok til å rumme Verdens Skaper. Alene dette

lille barns komme er da nøkkelen til julens mangfoldige symbolikk - fra krybben bretter den seg ut som en mektig påfuglhale. Selv sitter Jesusbarnet på de gamle bilder med verden som en glasskule i hånden. I denne natt er de grusomme og fjerne stjerner menneskenes lydige følgesvenner som leder konger og hyrder, fattige og rike, de vise og de enfoldige sammen til det eneste knefall som kan gjøre en splittet verden hel.

I julen feirer menneskene under tusen symboler på barnlighet, sin nye fødsel, sitt nye barnekår. Det er nærværet av dette barn og vår bevissthet derom som tender lysene på juletreet i den gamle enkemanns leilighet og frøkenens kammer. Det er dette nærvær som smelter hemninger og lar menneskene bevege seg rundt et tre i en primitiv dans.

Her er da bakgrunnen for den barnets revolusjon vi ante sporene etter alle steder i julens gater og som kommer til kjenne i festens symbolikk. Ja, rett besett kan vi nu si at revoltens hovedkvarter er å finne i stallen, for der ligger på krybbestrået Han som etter Marias ord i Magnificat «spredde dem som huser hovmodstanker i sitt hjerte. - De mektige støtte han fra høysetet og løftet opp de ringe» - barnet som er den frykteligste dom og den mildeste kjærlighet i samme person.

I tusener på tusener av kirker i den kristne verden stilles julekrybbene frem, og i alle jordens land står menneskene overfor denne Gud som er så reell, så helt ut kjøtt av vårt kjøtt at han endog har ydmyket seg dit ned at han kan bli en dukke i jule-liturgiens marionett-teater. Voksne av alle aldre strømmer til og bøyer sine knær som er stive og knirkende av hovmod foran et dukkehus med en far, en mor og et Barn av voksne.

(Fra «Om tro og vantrø», essays Dreyer 1954)

kirken blir ofte så snever - den favner ikke hele mennesket. Ord som vin, dans og sanselighet forbindes ofte med synd og skyld. Læstadius er sikkert fint for læstadianerne, men ikke for meg! . . .

Derfor har jeg mer sansen for den syd-europeiske inkluderende kirken som lar mennesket være mangfoldig. Der en kafé serverer vin, ligger vegg i vegg med kirken. Der går nytelse og åndelighet hånd i hånd," sier Kari Bremnes.

Ønsker besøk av presten

"Har du tenkt på at folk helt naturlig snakker om min lege, min fotpleier og min advokat, men ingen snakker om min prest?" sier kinosjef i Oslo, Ingeborg Moreus Hanssen. Som mener at "det måtte da være det eneste naturlige. Da vi flyttet inn i vår leilighet i fjor, ville jeg gjerne hatt en prest til å velsigne vårt nye hjem. Jeg skulle ønske at presten hadde anledning til å ringe på dørklokken og besøke folk mer."

Økende interesse for religiøse programmer

I Praha arrangeres annethvert år en konferanse om religiøse TV-programmer. Konferansen valgte i år programsjef Oddbjørg Aasen Bjørdal fra Allmennavdelingen i NRK som ny leder. Tema i år var de nye utfordringene for religiøse programmer, særlig med tanke på årtusenskiftet og religionens plass i et TV-marked i endring. Det er - ifølge konferansen - et voksende behov for religiøse programmer selv i det sekulære samfunn. VÅRT LAND

Notto R. Thelle:

«EN FAR HADDE TO SØNNER.» Knappere kan ikke situasjonen beskrives i en kultur der sønnene var viktigere enn døtrene. Alle visste at nå kom det en historie om konflikt og sjalusi, kjærlighet og hat, troskap og svik (Matt 21:28-32).

De kjente motivet fra tradisjonen, alle sønne- og brødreparene: Kain og Abel - morderen og offeret, Guds yndling og den forbannede. Isak og Ismael - den frie kvinnens sønn og trellekvinnens sønn. Jakob og Esau - han som fikk velsignelsen og han som egentlig skulle ha hatt den. Aron og Moses - han som hadde talegavene og han som ble utvalgt til å tale. Absalon og Salomo - den opposisjonelle som faren elsket, men som døde i sitt opprør, og han som ble konge, æret som den viseste av alle herskere. Det er få steder et menneskes sorg beskrives så dramatisk som da kong David hørte om Absalons død.

Folk flest ventet moralsk belæring av slike brødrehistorier. På den ene siden var gjerne opprøreren, problembarnet, taperen, den onde og ulykkelige. På den andre siden stod den vellykkede, familiens yndling, den gudfryktige, svigermors drøm, vinneren. Det var slik de ville ha det. Verden skulle styres av en moralsk orden som belønnet dyd og straffet uorden. Livet skulle være en velfrisert park der ugresset ble luket bort og villnisset holdt på avstand. De fromme krevde det. De veltilpassede ønsket det.

Men noen ventet på overraskelsen. For det var ikke opplagt at problembarnet også var den onde eller ulykkelige. Familiens yndling var ikke alltid helten. I eventyrene

Nei-menneskenes ja

7

var det ikke slik. Og slett ikke i det virkelige livet.

Jesus valgte overraskelsen og snudde det hele på hodet. Hadde han hørt for mange eventyr? Kjente han folks tilværelse for godt? Kanskje det rett og slett var hans egen erfaring som avgjorde saken. De fleste av hans venner kom fra gruppe av problembarn. De var tapere og opprørere. Hans fremste motstandere var vellykkede sønner og døtre - de pene, de fromme, samfunnets støtter.

En enkel hverdagsberetning forteller noe vesentlig om livet selv og om Gud. Faren elsker sine to sønner. Og han venter lydighet. Den ene gjør opprør. Han vil ikke dikteres av en autoritær far. Hans vilje skal ikke knekkes. Han sier nei. Når han senere likevel gjør som faren sier, er han oppreist og fri. Kanskje han lærte å elske sin far ved å si nei?

Den andre sier lydig ja, føyer seg, men gjør ingen ting. Han unngår konflikten, skjuler sitt opprør, og livet formes i passiv aggresjon. Han er der og sier ja. Han smeller i dørene, men våger ikke konfrontasjonen. Han hater seg selv og ønsker seg bort. Farens skygge blir stor.

I livet lærer vi at et ja ikke alltid er et ja, og et nei ikke alltid et nei. Mange strever med å bli tydelige. De unngår konfliktene, jatter med, lar tingene skje. Men det var ikke det de ville. De surner, blir deprimerede, skjuler sin aggresjon i passivitet og treghet, synes livet i hjemlig trygghet blir kjedsommelig. De befinner seg et annet sted.

Men for Jesus dreier det seg om mer enn psykologi. Han taler om

livets store spill, om troens posisjoner, våre ja og nei. Det kan være minimale marginer mellom tro og vantro, kjærlighet og hat, lydighet og tross. De fleste bærer begge deler i seg. Det avgjørende er ikke hvilke svar vi gir i øyeblikket, men hva som former livet.

Jesus ville skape uro. Og han hadde noen å forsvare.

Uroen rettet seg mot alle de trygge sønnene, ja-sierne som hadde Gud på sin side. De hadde tradisjonen, de visste svarene og kjente reglene. Jesus sådde uro: Var det så sikkert at de hadde patent på Gud?

Men sterkere var forsvaret for alle dem som av forskjellige grunner hadde sagt nei. Han kjente dem fra sin egen omgangskrets. Noen hadde sagt nei fordi livet hadde fart ille med dem. Om Gud var en far, hadde han vært en dårlig far. Andre sa nei fordi de aldri følte seg hjemme. De orket ikke kravene, stilen, språket, omgangstonen. De måtte ha plass til å røre seg. Andre igjen var bare blitt skjovet ut og visste ikke hva det ville si å være barn lenger.

Jesus gav dem nye erfaringer. Ny frihet og ny verdighet. De lærte å si: Også jeg er et Guds barn. Som nei-mennesker hadde de trosset livet eller var blitt sveket av livet. Men da tiden var moden, svarte de ja.

(Fra boken «Hvor høyt må et menneske spørre?» Oriens Forlag 1997 - gjengis med forfatterens tillatelse.)

Hederstittel!

I anledning av lanseringen av bind to av biskop John Willem Grans memoarer, spør *Aftenpostens Rie Bistrup* den tidligere Oslo-biskopen: "Biskopen har fått ord på seg for å være et enfant terrible. Oppfatter du det som en hederstittel?" Og biskop Gran svarer slik: "Ja, når den kommer fra katolikker! Jeg har aldri vært redd for å si min mening på bispekonferanser, og det har moret meg litt når det har stått i norske aviser 'Biskop Gran taler Roma midt imot'."

Tilbedelse og tjeneste - stadig viktigere "Av og til har jeg en følelse av at det er psykologiske, mer enn teologiske posisjoner som styrer mye av den indre kirkelige kamp," sier Aage Müller-Nilssen i *Kirkens Bymisjon* i en samtale med Vårt Lands John Stanghelle. "Det er min drøm at det kirkelige fellesskap skal være slik at det blir mulig å leve side ved side - med alle ulike hetene. . .

Det er vanskelig å uttrykke de uutsigelige ting i rasjonelle begreper og prinsipper. Derfor er tilbedelsen og tjenesten blitt stadig viktigere i min tro. Selv er jeg famlende og hjelpeløs når jeg skal snakke om troen. Men jeg er blitt overbevist om at de ferdige ordene ikke er det beste utgangspunkt når man skal snakke med andre mennesker om den kristne tro. Vi trenger et språk som både uttrykker egne erfaringer og som samtidig bærer i seg den overlevering som ligger i teologi og bekjennelse. Ved nat-

Gunnel Vallquist:

8 Et livseventyr man er takknemlig for å få del i . . .

Han er "en ypperlig forteller og eier et stilistisk talent som gjør lesningen til en fryd," skriver *Gunnel Vallquist* - hun har lest *Terskelen*, bind to av biskop John W. Grans memoarer. Det er "spennende lesning å følge dette virkelig uvanlige *curriculum*", men "det som gjør boken til noe mer enn dette, er de svært personlige refleksjonene som kommenterer og kompletterer handlingen," skriver vår anmelder. "Et livseventyr man er takknemlig for å få del i."

Jeg leste "En hånd på min skulder", første del av biskop Grans selvbiografi, med en interesse som ikke alltid var helt på toppen, men som økte og ble intens alt ettersom handlingen skred frem. En barndom preget av foreldrenes skilsmisse og hjemmets oppløsning, letingen etter en egen vei i livet, den lange, kvalifiserende kunstneriske utdannelsen i England, Tyskland og Italia, den særdeles eventyrlige tiden i Roma under krig og okkupasjon, den plutselige konversjonen, avskjeden med "verden", som likevel vinket med så forjettende løfter - og så til slutt det brå skrittet til den mest radikale form for klosterliv. Etter alt dette så jeg, og sikkert mange lesere med meg, med forventning frem til fortsettelsen.

Nå er den kommet, *Terskelen* heter den, litt kryptisk - den kunne også, mer rett på sak, ha hett "fra novise til biskop", for kronologisk handler den jo nettopp om dette. Men en slik tittel assosierer umiddelbart til *karriere*, og det ville vært fullstendig villedende. For noe slikt har forfatteren aldri etterstrebet, tvertimot - men "hånden på hans skulder" tok ham i kragen, og siden var det bare å adlyde. Hva som så fulgte, ble et livseventyr man er takknemlig for å få del i.

Biskop Gran er en ypperlig forteller og eier et stilistisk talent som gjør

lesningen til en fryd. Skildringene fra cistercienserklosteret på den stormpiskede øya Caldey utenfor Wales' kyst, er så levende og konkrete at leseren virkelig kjenner og forstår både fortryllelsen og strabasene i munkenes tilværelse, så diametralt motsatt den livsform som i dag råder i vesten, og som hadde vært novisen Willem Grans i nærmere tredve år. Sin tidligere virksomhet i musikk- og filmverdenens *dolce-vita-miljø* vender han nå ryggen til, blir Broder John og går inn i en tilværelse der ensomhet er utelukket, men der taushet er påbudt, og der hardt kroppsarbeid skifter med lange timers bønn i en kirke som aldri blir varmet opp. Klosterdagen tar til på et tidspunkt da et "kronisk B-menneske" som Gran snarere pleide å gå til sengs, og den omstillingen kan ikke ha vært av de letteste.

Broder John fant seg imidlertid vel til rette i denne tilværelsen, der det bare gjaldt å oppfatte det som ble pålagt ham av klosterets ledere, som ifølge Benedicts regel handler i Kristi sted. Han ble betrodd mange ulike arbeidsoppgaver, først innen landbruk, siden som mekaniker med ansvar for klosterets samlede traktor- og bilpark, som blant annet omfattet en fenomenal amfibiedoning som klosteret brukte å beseire tidevannet med, et stadig pro-

blem i dagliglivet på øya. Den unge munken trivdes utmerket med denslags arbeid, fysisk anstrengende, men også styrkende, og som på harmonisk vis veksllet med tidebønnene. Men klosteret hadde mange arbeidsoppgaver og begrenset arbeidskraft, og da det ble oppdaget at broder John også hadde utdannelse i musikk, ble han beordret til organist, en beskjeftigelse som krevde mye arbeid, men som også ga stor glede. Etter et par år begynte prelestudiene, og man fant snart at han nok skulle bli anvendelig som lærer for klosterets studenter. Litt etter litt viste han seg faktisk å være en riktig "altmuligmann".

Som forberedelse til sin kommende lærergjerning, ble broder John sendt til Roma for å studere teologi og eksegese. På den tiden foregikk all slik undervisning på latin, men broder John hadde ingen problemer med det; ved Europas læresteder var jo latinstudiene ennå ikke blitt avlegs. Etter årene i Roma under krigen talte han også flytende italiensk, hvilket gjorde at han ofte ble brukt som tolk for tilreisende utenlandske prester. På den måten ble han "oppdaget" av adskillige av kirkens innflytelsesrike menn. Det førte til at han etter sin eksamen snart ble tatt fra sitt kloster for å gjøre tjeneste som økonom ved ordenens studiesenter i Roma, en særdeles mangslungen oppgave. Til den evige stad kom det på denne tid strømmende - det var rett før det store konsilet, Vaticanum II, - mange biskoper, og blant dem den første av nordisk rot, tidligere prior for et benediktinerkloster i Roma. Det oppstod et vennskap mellom de to munkene som skulle vare livet ut - biskop Suhr, mangeårig biskop av København, døde i mars i år, 101 år gammel.

I Norge begynte biskop Mangers å bli trett etter langvarig tjeneste, og Vatikanet søkte en etterfølger, i stillhet og på snikveier, ifølge tvilsom, men tyde-

verdsbordet samles min gudserfaring. Den som er foreløpig - glimtet, speilet, gåten. Og den som bærer i seg anelsen om fullendelsen, om Kristi komme," sier Müller-Nilssen, som nå takker av etter en årrekke som generalsekretær i Kirkens Bymisjon.

Parallell til middelalderen

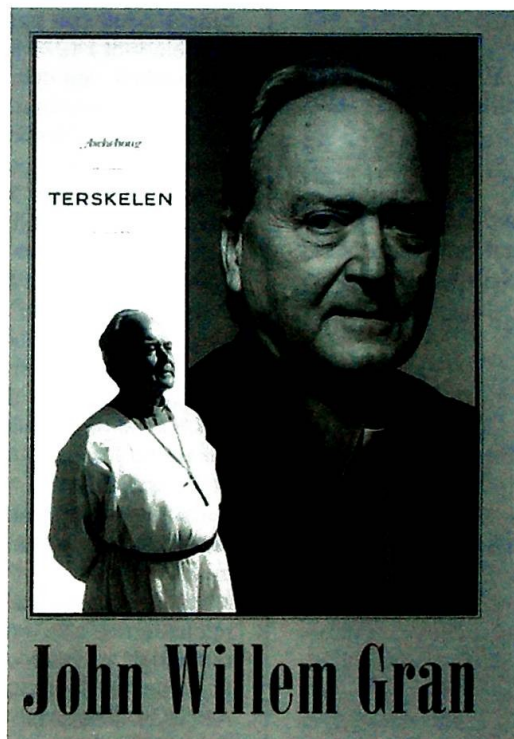
"Ordet hellig kan igjen få mening når det ikke lenger er en liten gruppe som har monopol på det," mener Kari Gaasvatn, ifølge avisen "Nationen".

"I middelalderen oppsøkte folk hellige kilder for å bli friske. I dag ligger det helbredelse i å forhindre at rent vann blir forurenset," skriver Gaasvatn. Og fortsetter: "Mange har pekt på pilgrims-vandringene som uttrykk for ny respekt for naturen, for etisk ansvar og oppbrudd fra forbrukersamfunnet. Slik blir det en parallell til de middelalderreiser som uttrykte bot og takknemlighet."

Vietnam: samvittighetsfanger "kriminelle"? Flere menneskerettighetsorganisasjoner hadde håpet at Vietnams nye regjeringssjef, Phan Van Khai, skulle sette fri alle som sitter fengslet av religiøse eller politiske samvittighetsgrunner. Men en talsmann for landets utenriksdepartement sier nå at noe slikt ikke kommer på tale. Han viser til at "i tråd med den allmenne strafferetten finnes det kun kriminelle, det vil si mennesker som er dømt for lovbrudd".

CHRIST IN DER GEGENWART

9

ligvis utryddelig praksis. Nå hadde det seg ikke bedre enn at valget falt på Gran, noe som kort og godt ble meddelt ham av angjeldende kuriekardinal. Det var ingen kjærkommen nyhet for en mann som hadde innstilt seg på det rakt motsatte, men ettersom lydighet mot Guds vilje er selve livsprisippet i klosterlivet, fantes ingen utvei. Etter å ha lagt frem de innvendinger som syntes å ha vekt - som at en munk i hans orden ikke fikk bli biskop, et hinder som paven selvsagt kunne rydde unna med en håndbevegelse - gjensto bare å akseptere.

Det innebar en ny læretid for Gran; som munk hadde han knapt noen erfaring i det hele tatt fra vanlig prestearbeid, noe som vanligvis er en normal forutsetning for å bli sjef for et bispedømme. Dessuten befant kirken og

dens biskoper seg i et omveltende systemskifte: Det 2. Vatikankonsil hadde nettopp begynt. Etter sine år i Roma var Gran likevel sikkert bedre forberedt enn de fleste biskoper på det som skulle skje; han hadde fått et meget grundig innblikk i hvordan det sentrale systemet fungerte og hilste de reformer som var under forberedelse, velkommen. Han ble vigslet til biskop i Oslo i god tid slik at han som "konsilfader" kunne ta del i de siste tre sesjonene av Vaticanum II, og fikk til sin glede en plass i det sekretariat som under kardinal Beas kloke og opplyste ledelse arbeidet for å gi økumenikken plass overalt i konsilets arbeid og i hele kirkens virksomhet. Etter to år som hjelpebiskop, overtok han så ledelsen av Oslo bispedømme, og der slutter boken.

Det er, som sagt, spennende lesning å

følge dette virkelig uvanlige curriculum, skildret så saklig og livfullt. Men det som gjør boken til noe mer enn dette, er de svært personlige refleksjonene som kommenterer og kompletterer handlingen. Forfatteren røber, med få, men megetsigende ord at han iblant slet med alvorlig indre strid, ikke minst natten før den dagen da han skulle avlegge sine endelige klosterløfter. Det hadde heller ikke vært lett å forlate en far og en mor som neppe kunne se noen rimelig mening i at han på denne måten oppga familie, venner og en lovende karriere. Men klosteret viste seg menneskelig forståelsesfullt overfor foreldrenes følelser; de kom på besøk fra tid til annen, hver for seg. Et par ganger fikk broder John til og med reise til Norge, da det gjaldt morens sykdom og senere hennes død. Hun fikk etterhånden større forståelse for hans kall og nye liv, viste stor generøsitet overfor klosteret og nærmet seg også den katolske tro. Også faren, som hadde hatt svært vanskelig for å akseptere sønnens livsvalg, ble med tiden mere positivt innstilt.

I og med oppholdene i Roma ble perspektivet utvidet, den vanlige verden gjør sin inngripen i klosterlivet, gamle venner dukker opp og nye kommer til. Med fasit i hånd ser man hvordan denne perioden innebærer en tilvenning til det livet broder John mente seg å ha forlatt, men som nå gradvis tar form på nytt, under annen ledelse. Hva denne integrasjonen av to forskjellige - faktisk motsatte - livsformer kan ha kostet, kan vi bare ane. Den historien, likesom den ytre, om virksomheten som "stiftssjef", fortjener å bli formidlet med samme talent som den foreliggende.

Tør vi håpe på det?

John Willem Gran:
Terskelen
Aschehoug 1997

Slik genteknologien brukes i dag. . .
Genteknologien er ikke verdinøytral, men blir styrt av verdiene i vårt stadig mer kommersialiserte samfunn, sier Svein Aage Christoffersen, etikk-professor ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Han hevder at slik genteknologien brukes idag, bidrar den til å gjøre oss enda mer velfødde.

Christoffersen tror genteknologien kan øke vår vestlige selvopptatthet: "Det er vi som har kunnskapen, pengene og makten til å ta genteknologien i bruk. Og vi bruker den

til å løse våre egne luksusproblemer og skaffe oss billigere mat, mer vekst og velstand."

Han avviser det som "tull" at genteknologien kan løse verdens sultproblemer, slik det blir hevdet. Den kan komme til å revolusjonere landbruket. Men den vil gi oss velfødde billigere mat, og ikke løse de globale sultproblemene. Sult skyldes ikke mangel på mat, sier etikkprofessoren, men en ulik fordeling samt fattigdom og befolkningstilvekst. NATIONEN

For at en bok skal bli god. . .

"Jeg synes fremdeles det er rart med bøker - det er bare svarte prikker og hvite streker på papir, og så blir de til tanker og drømmer for den som leser," sier forfatteren Tor Åge Bringsværd.

"Mennesker gråter og ler mens de ser på prikker og streker, og hva som står der, avhenger like mye av den som leser, som den som skriver. For at en bok skal bli god, kreves både en god forfatter og en god leser, kjemien må stemme." DAGBLADET

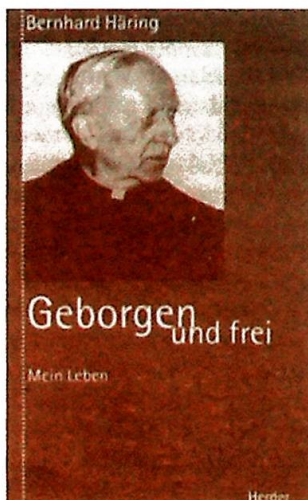
10 Gunnel Vallquist: Sjelesørger for bekymrede katolikker

En av dette århundres betydeligste katolske teologer heter **Bernhard Häring**. Han er ikke så kjent i utenomkirkelige kretser, ettersom han ikke er dogmatiker, ikke ekseget og ikke historiker og derfor ikke har deltatt i den religionsvitenskapelige debatten som en Rahner, en Küng, en von Balthasar, en de Lubac eller en Congar. Hans område er moralteologien, og der er han den fremste, den som har stått for en radikal fornyelse av dette emnet, og hvis innflytelse, både som professor og som lærer for tusentalls kommende prester, som utrolig produktiv forfatter og foreleser, og som støtte og rådgiver til mennesker i alle verdensdeler.

For alt dette er han kjent og berømt innen den katolske kirke. Hans epokegjørende verk *Das Gesetz Christi*, Kristi lov (1954), betydde et radikalt brudd med den gjengse moralteologien, som var sterkt preget av en juridisk tenkemåte - den romerske arvesynden. I stedet for håndbøkens registre av graderte synder som skriftefarene skulle dømme ut fra, viste Häring til en vei der den kristne kan vandre i tillit og glede og ta ansvar for sine handlinger. Skriftestolen er ingen domstol og skriftefarene ingen dommer, han skal være "en tro kopi av den barmhjertige Far". *Das Gesetz Christi* ble mottatt med takknemlighet av presteseminarerne og av kirkens ledelse; da Det 2. Vatikankonsil skulle forberedes, ble Häring umiddelbart innkalt som ekspert, *peritus*, og ble en av hovedredaktørene for *Gaudium et spes*, konsilets store dokument "om kirken i verden i dag".

Altså: en fremgangsrik teolog, men samtidig også en merkelig menneskeskjebne. Bernhard Häring har vært involvert i mye av sin tids historiske og kirkelige dramatik. Nå har han, på manges oppfordring, skrevet sitt livs historie. Det er en liten bok på 150 sider med en tittel som er en

bekjennelse: *Geborgen und frei. Mein Leben* (Herder 1997). På norsk turde tittelen bli: "Trygg i min frihet". Og nettopp dette handler den om: et menneske som livet igjennom har bevart og utviklet begge disse grunnholdningene, som så ofte snarere står i motsetning til hverandre; den som velger det ene, synes tvunget til å velge bort det andre, i politikken såvel som i religionen. Ved å være et lysende unntak, er Bernhard Häring blitt et forbilde og en hjelp for utallige mennesker.

Moralteolog mot eget ønske

Han ble født i 1912 som nest yngste av tolv søsken i en sydtysk bondefamilie. Der hersket en dyp og inderlig tro og et stort og glad fellesskap. Bernhard later til å ha vært litt av en urokråke og ikke spesielt flittig på skolen, men han kjente seg tidlig kalt til Guds tjeneste, ville dra ut i verden og bli misjonær. Først spurte han seg fore hos jesuittene, men der hadde man to ulike studieretninger, én for utdannelse av kommende professorer, én med sikte på praktisk apostolat. Han ble tilbudt plass i den første kategorien, men ville ikke på vilkår bli professor og vendte seg i stedet til redemptoristene, en orden som i innstilling står jesuittene nær. Der ble han godtatt med gode utsikter til å bli misjonær.

Studiene gikk utmerket, han var interessert i alle emner unntatt moralteologi; kirkehistorie ble hans favorittemne. Etter prestevigselen våren 1939 ble det bestemt at han skulle dra til Brasil, men nettopp som han skulle bestille plass på båten, kom provinsialen inn på hans rom og ga motordre: Professorkollegiet krevde at Häring skulle fortsette sine studier i moralteologi for å gå videre med sikte på et professorat i dette emnet. "Jeg forklarte åpenhertig at det var det siste jeg selv ville valgt; jeg hadde en uovervinnelig motvilje mot den juridiserende moralteologien. Provisialen svarte at det han og professorene ventet av meg, var nettopp at jeg skulle gå i gang med en grundig fornyelse av emnet." Slik ble det også. Da redemptoristene etter krigen grunnla et særskilt fakultet for moralteologi i Roma, *Alfonsiana*, var Häring den sentrale kraft.

Krigserfaringer

Men nå var året 1939. Häring ble innkalt til krigstjeneste. Ifølge gjeldende konkordat ble katolske

En åndelig veiviser fattigere

"Dersom Børre Knudsen tålmodig var blitt på sin post, er jeg ganske sikker på at Den norske kirke en gang i fremtiden enstemmig ville takket Gud for at han hadde vært der, som et levende bevis på Kierkegaards ord om at den ene bestandig har rett mot de ti tusen," skriver pater Kjell Arild Pollestad i *Stavanger Aftenblad*.

"Nå er Børre Knudsen selv blitt en av de ti tusen. Verken lilla skjorte eller kors på maven kan forhindre at vi er blitt en åndelig veiviser fattigere. Da han lot seg innsette som 'motbiskop', satte han seg utenfor den kirke han ville tjene. Han iførte seg i all ubehjelpelighet maktens språk og symboler. Dermed mistet han den åndelige autoritet som tilkommer de mennesker som har styrke til å vende det annet kinn til."

Humor eller blasfemi?

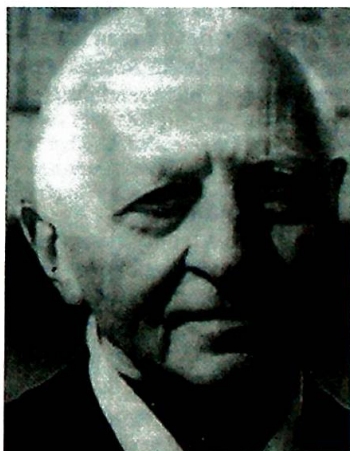
"En av de store forskjellene på Norge - og USA og England - viser seg i bruk av humor knyttet til religiøse emner," skriver Vårt Land-redaktør Jon Magne Lund. Han viser til at "der selv en erkekonservativ amerikaner eller engelskmann ler hjertelig av en vits som har religion som tema, ville mange nordmenn se seg om etter blasfemiparagrafen."

geistlige utelukkende utkommandert til sykepleietjeneste. Å utføre prestetjeneste var imidlertid strengt forbudt for mobilisert personell. Men Häring fungerte som prest og sjelesørger under hele krigen, både ved vestfronten i Frankrike og siden ved østfronten i Polen og Ukraina, når som helst det ble spørsmål etter ham, enten det var katolikker, protestanter eller ortodokse som spurte. Det fleste av det høyere befall som fikk kjennskap til saken, støttet ham, noe man neppe hadde ventet seg når man kjenner til de nazistiske lydighetskrav. Men, sier Häring, innen Wehrmacht hendte det ikke sjelden "at modige menn handlet som om de ikke kjente til visse forordninger fra Hitler-regjeringen. Og det kunne fungere over lang tid."

Kapitlet om krigen er fullt av eventyrlige hendelser og også forferdelige skildringer av nød og strabaser. Men man finner også en mengde eksempler på generøsitet, godhet og personlig mot hos både russere, polakker og tyskere, noe som overrasker leseren fordi alt slikt pleier å forsvinne i glemselen siden det ikke passer i det svarthvitt bildet kronikører og publikum vil ha. Til tross for at Häring ikke var lege, ble han imidlertid tvunget til å påta seg legejobben, til og med operasjoner - det fantes ganske enkelt ikke noe annet alternativ, unntatt å la de sårede forblø. Han sa heller aldri nei til å foreta sykebesøk hos den russiske befolkningen som strømmet til når det ble kjent at her fantes "en doktor". Mange kom også for å få åndelig trøst eller få sine barn døpt; de hadde ikke sett en prest på årevis og spurte ikke etter hvilken kirke han representerte.

Flere ganger lyktes det Häring å redde krigsfanger eller jødiske flyktninger ved å overbevise angjeldende offiserer med et eller annet regelbrudd og true med å anmelde ham. Ikke sjelden kom han opp i situasjoner som krevde

ikke bare fysisk eller moralsk mot, men også list og en porsjon frekkhet. En festlig episode blant mange utspilte seg i egnen ved Charkov. Häring hadde i oppdrag å være tolk - han snakket russisk - for en gruppe speidere. Han syklet et stykke foran gruppen for å rekognosere. Da han kom opp på en bakketopp, stod han plutselig overfor en bevæpnet russisk tropp på 50 mann. Nå var gode råd dyre. Innen han rakk å

Nylig rundet Bernhard Häring - redemptoristpater, professor i moralteolog og fornyer av faget, produktiv forfatter og ettertraktet sjelesørger - 85 år.

tenke seg om, hørte han seg selv rope, med den tordenrøst han var utstyrt med: "Hendene i været!" Alle trodde at han ledet en overlegen styrke og kastet sine våpen. Russerne var ofte ikke særlig motivert for å slåss. Häring gikk vennlig bort til dem og oppfordret dem til å se å få tak i sivile klær og begi seg hjemover til kone eller mor. - En utførligere skildring av sine krigserfaringer har han gitt i boken *Als es ums Überleben ging*, "Da det handlet om å overleve".

I unåde hos Troskongregasjonen

Etter konsilet ble Häring kalt til å forelese paktisk talt verden over. Biskoper, pastoralinstitutter og misjonsordener søkte hans bistand i den fornyelse som kirken nå skulle gjennomføre. De lange sommerferiene - professoratet ved *Alfonsiana* beholdt han helt til 1986 - brukte han til slikt. Om sine erfaringer fra det "svarte" Afrika skrev han boken *Ich habe mit offenen Augen gelernt* - en typisk tittel: For denne læreren ble enhver erfaring en anledning til selv å lære noe nytt.

Man kan altså tale om en lysende karriere. Men så hendte det noe: Paul VI's encyklika *Humanae vitae*. Det var sommeren 1968; Häring befant seg i Amerika. Han hadde selv vært med i den kommisjon paven hadde oppnevnt for å undersøke om kirken kunne og burde endre sitt syn på fødselskontroll, og han visste altså at et overveldende flertall av kommisjonens medlemmer (60 av 66) hadde anbefalt endring. Ryktet om det hadde sivet ut, og man regnet med at paven ville følge ekspertenes råd. Men etter megen vande ga pave Paul VI etter for sterkt påtrykk fra et par kardinaler i kommisjonens minoritet - en av dem het Karol Wojtyła. Da dessuten, ifølge *L'Osservatore Romano*, en annen kardinal hadde forkynt at "den som ikke vil godta encyklikaens normer, bør tre ut av kirken", så Häring, som ble nedringt av teologer og ekteskapsrådgivere, seg nødsaget til å gå ut offentlig med en erklæring i *New York Times*: Enhver katolikk må prøve seg selv ærlig overfor Gud om han/hun kan samtykke i encyklikaens normer. I så fall er han/hun forpliktet til å gjøre sitt beste for å omsette dem i praksis. Den som derimot etter bønn og ransakelse ikke kan overbevises, bør følge sin samvittighet og har absolutt intet behov for å tre ut av kirken. Flere biskopkonferanser, bl.a. den franske og den nordiske, inntok samme standpunkt.

Mer luthersk enn Luther selv?

"I Den norske kirke har vi en tendens til å spørre: Må vi tro på dette: Er det nødvendig? I stedet for dette negative prinsipp kunne vi spørre: Kan dette være til glede og nytte? Lar det seg forene med det bibelske grunnlaget og kirkens tradisjon? For det er lite vi må, men mye vi kan ha glede av," sier Karl Gervin, kapellan ved Oslo domkirke.

"Jeg tror de hellige menn og kvinner kan være forbilder som kan hjelpe folk til å tro," sier Karl Gervin videre. Og minner om at

"Luther sa mye vakkert om de hellige som forbilder, men det er ikke så få punkter hvor Den norske kirke er blitt mer luthersk enn Luther selv. Jeg er forresten ikke spesielt opptatt av å være luthersk. Jeg er opptatt av å være lojal mot kirken og det konfesjonelle preget den har. Men jeg er overbevist om at Den norske kirke bare er én av flere kirker, vi trenger å hente spiritualitet fra flere kilder enn våre egne," sier Gervin.

VÅRT LAND

Emmaus-prosjektet - hva er det?

"Visst kan religionsmøter være vanskelige, men et vanskelig møte er et godt møte. Vi har godt av det," sier Tor Even Fougner. Han er prest i Emmaus-arbeidet i Oslo, som drives av Den Nordiske Kristne Buddhistmisjon i samarbeid med Paulus kirke. "Vi ønsker at Emmaus skal være en møteplass hvor vi som kristne og som kirke

12

For Häring fikk saken etterhvert meget ubehagelige følger. På slutten av 70-tallet, da Paul IIs pontifikat led mot slutten, og den gamle pave ble stadig mer tynget av sorg og bekymring, viste den såkalte Troskongregasjonen, Inkvisisjonens arvtager, seg desto mer vital. Den satte i gang en rekke læreprosesser mot forskjellige teologer, og til og med mot Häring, nærmest på grunn av hans bok *Etica medica*, om medisinsk-etiske spørsmål. Til tross for at det var kjent at han var angrepet av livstruende strupekreft og måtte gjennomgå tre operasjoner, ble han gjennom flere år tvunget til trettende skriverier og ubehagelige forhør på et intellektuelt undermåls nivå. Heresier kunne han ikke bebreides for, og det hele munnet ut i en konflikt som siden da er blitt stadig mer sentral i katolsk debatt: Har en teolog rett til å stille spørsmål ved autoritative uttalelser om læresetninger som ikke er fastslått dogmatisk? Troskongregasjoner anerkjenner ingen slik rett; en meget sterk teologopinion hevder den finnes.

Man forsøkte nå å få Häring til å skrive under på en høytidelig forsikring om at han for all fremtid ville avholde seg fra enhver kritikk av uttalelser fra kirkens læreembede, hvilket vil si Troskongregasjonen, som representant for den i Roma offisielt rådende mening i teologiske, kirkerettslige og moralske spørsmål. Häring svarte "utmatet og indignert, at jeg gudskjelov aldri hadde forvekslet kirken med Troskongregasjonen, ellers hadde jeg ikke et øyeblikk kunnet forbli i kirken". En utførlig og rystende redegjørelse for hele denne prosessen kan man få del i i en intervjubok, *Meine Erfahrungen mit der Kirche*, nå i åttende tyske opplag. Det er den eneste av Härings bøker hvor jeg har funnet tonefall av bitterhet hos et dypt såret menneske.

Siden han slik vegret seg mot å forplikte seg til å svike sin samvittighet,

gikk Häring fri, saken var ute av verden, og han mottok mange bevis på respekt og anerkjennelse fra andre kirkelige myndighetspersoner. Hans dommere gikk sikkert ut fra at han snart skulle dø, men mot egen og andres formodning frisknet han til, beholdt sitt professorat i Roma og fortsatte uhindret sin verdensomspennende virksomhet. Da han ble pensjonist i 1986, vendte han tilbake til det sydtyske kloster der han først begynte sine studier. Der, i sin "Ruhestand", fortsetter han sin gjerning som veileder og, det tør man vel si, som sjelesørger for tallrike katolikker som lider under den nåværende tilstand i kirken.

"Kritisk oppmuntring"

I en rad bøker som utkom i rask rekkefølge, i hendig format (alle på Herder Verlag), lett tilgjengelige, livfulle og slagkraftige, behandler han kirkelige problemer som altfor lenge har måttet vente på en løsning. Han taler fritt og uten omsvøp, som en som ikke har noe å frykte. Det gjelder for eksempel den ekstreme sentraliseringen av all makt til Roma, en sentralisering som man aldri tidligere i kirkens historie har sett maken til, og som overkjører både presteskap og legfolk ved tilsetning av nye biskoper: *Es geht auch anders - Plädoyer für eine neue Umgangsform in der Kirche* (1993), eller diskrepansen mellom visse romerske forordninger og den sjelesorgspraksis som råder i store deler av kirken. "Læreembedet" taler ut fra absolute prinsipper, som må opprettholdes for enhver pris. Moralteologen sier ja til prinsippene, men ser problemene fra levende menneskers perspektiv; han vet at deres valg ofte står mellom to onder: Hva de enn gjør, blir det feil. Dette er situasjonen for de stadig flere gjengifte skilte katolikker som ubønhørlig skal utelates fra sakramentene, en ubønn-

hørlighet mange prester og biskoper ikke lenger makter å opprettholde. I den anledning kom det til konflikt mellom tyske biskoper og Roma, og Häring skrev *Auswegslos? - Zur Pastoral der Geschiedenen und Wiederverheirateten* (1989).

Det hersker en skrikende mangel på prester fordi Roma prioriterer sølibatskravet - som stadig flere setter spørsmålstegn ved - fremfor kirkefolkets rett til sakrament og sjelesorg. Mange prester har vanskeligheter med sitt sølibat, adskillige klarer det ikke og gifter seg og er derved utelukket fra et embede de dog kjenner seg kalt til. Disse spørsmålene behandles i *Heute Priester sein* (1996) og *Meine Hoffnung für die Kirche - Kritische Ermutigungen* (1997). Den siste boken tar også opp andre problemer, blant annet kvinners stilling i kirken, deres rett til medbestemmelse og behovet for kvinnelige sjelesørgere. Lang erfaring med tung sykdom og de smertefulle årene ved fronten inspirerte Häring til en bok for syke og pleiere: *Ich habe Deine Tränen gesehen - Ein Trostbuch für Kranke und ihre Begleiter* (1996). Alle disse bøkene er samtidig frimodig kirkekritikk og effektiv sjelesorg. Med sin "kritiske oppmuntring" hjelper Bernhard Häring sine lesere til å holde motet oppe i påvente av bedre tider.

møter det som er av religiøse strømninger i samfunnet vårt. Vi bruker tid på å gå et stykke vei i et fremmed landskap, vi ønsker å gi kirken et rom der det er flere vinduer enn vi tradisjonelt er vant til," sier Fougner.

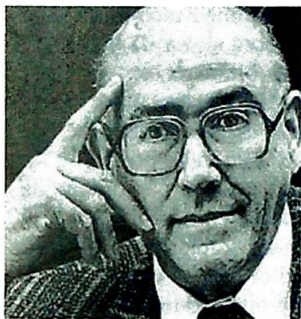
"Vi ønsker å ha en åpenhet, samtidig som vi er tydelige på at vi er en del av kirken. Dette er ikke stedet hvor vi visker ut forskjeller, men hvor vi besinner oss på hvilke

våpen vi bruker mot hverandre. En øvelse i å gi fra seg kontroll. Vi prøver å bygge opp et miljø der kristen meditasjon kan hjelpe oss videre og dypere i kristenlivet. Meditasjon kan se veldig innadvendt ut, men egentlig er den en ekstremt god trening i kommunikasjon, i å møte mennesker i kjærlighet.

Det er den velkjente beretningen om Emmausvandrerne i Lukas 24 som ligger til

grunn for Emmaus-prosjektets arbeid og tenkemåte. Jesus som etter oppstandelsen slår følge med to av disiplene. . . Først lenge etterpå forstår de at det er Jesus som har gått sammen med dem hele tiden, mens de har samtalt, undret seg, vilt, håpet og lett. - Emmaus handler om et møte mellom et jeg og et du, og en samtale som innebærer et skjult gudsnærvær," sier Tor Even Fougner. VÅRT LAND

En utrettelig brobygger er død

Den jødiske teologen og religionsforskeren Pinchas Lapide er død, nær 75 år gammel. Han var en utrettelig brobygger mellom jødedom og kristendom, og hans stemme vil bli dypt savnet i den jødisk-kristne dialog.

I sitt forsoningsarbeid rettet Lapide seg både mot kristne og jøder: Han ønsket å hjelpe sine jødiske trosfeller til en bedre forståelse av deres egen tro, og de kristne til å ta inn over seg at Jesus var jøde og derfor ikke kan skilles fra jødedommens historie. Sentrum for hans arbeid var den Hellige Skrift, hvor han i særlig grad var opptatt av å se Det nye testamente i lys av vet gamle og gjøre den historiske Jesus og hans jødiske røtter begripelige og nære for vanlige mennesker. Den virkning Lapidess dialog med Kirken og kirkene fikk, skyldtes tålmodig og nærgående tekstarbeid i form av oversettelse og kommentar. Det gjaldt, ifølge Lapide, å "stryke Det nye testaments beretninger 'mot de greske hårene', for å fjerne den sentimentale 'glasuren' og tilbakeføre dem til det opprinnelige, hebraiske jordsmonn".

Pinchas Lapide ble født i Wien i 1922. Han utvandret til Palestina i 1940 - etter at det var lyktes ham å flykte fra en konsentrasjonsleir. Fra 1941-46 tjenestegjorde han i den britisk-jødiske brigade; etter krigen tok han doktorgrad ved universitetet i København. I sitt nye hjemland Palestina tjente han både som politiker, universitetslærer og diplomat. Som konsul i

Milano møtte han bl.a. pave Johannes XXIII, en mann han hadde den største aktelse for; senere samarbeidet han med Johannes' etterfølger Paul VI for å fjerne "anti-judaisme" fra katolsk litteratur og liturgi.

Fra 1969 av bodde Lapide i Tyskland, og også her praktiserte han det han kalte "Entfeindungsiebe", hans egen oversettelse av Bergprekenens ord om å elske sine fiender: en kjærlighet som "avfiendegjør" den annen part. Hans uttalelser og debattinnlegg var alltid veloverveide og kloke, preget av ønsket om å yte rettferdighet overfor alle parter, enten det gjaldt den opphetede debatten omkring Rolf Hochhuths omstridte stykke "Stedfortrederen" om pave Pius XII og jødene, eller nå ganske nylig debatten om det planlagte Holocaust-minnesmerket i Berlin. "Skyld er hverken nasjonal eller arvelig," sa Lapide.

Lapides' forhold til Jesu oppstandelse vakte oppsikt på flere hold: "Selv om Jesu oppvåknen fra de døde på påskedag ikke aksepteres i brede jødiske kretser, hører jeg til dem som sier jo, han oppstod - noe som ikke på noen måte innsnevrer min jødedom." Om man trekker påskeopplevelsens 'sikkerhet' i tvil, blir dialogen med de kristne ikke annet enn "pseudo-samtale", hevdet Lapide. Takket være oppstandelsen er Israels grunnsannheter - troen på den ene Gud, håpet om Guds frelse og vissheten om hans godhet og barmhjertighet - blitt kjent verden over. 'Kristi oppstandelse er en historisk kjensgjerning som makttet å gjøre en liten jødisk sekt til en verdensomspennende religion."

Men Jesus var ikke Messias, slik de kristne tror. Likevel kunne jøden Lapide si at også for ham innebar det "et stykke frelseshistorie" at Jesus er frelseren i alle den verdensomfattende kirkes forskjellige konfesjoner. Slike standpunkter førte naturligvis til kritikk ikke bare fra hans egne. Også katolske og evangeliske teologer hadde innsigelser, som at Lapidess argumentasjon ikke var vitenskapelig og presis nok. Det hører med til bildet at Lapidess hustru Ruth, selv religionsfilosof, bisto sin forskermann med adskillig kompetanse og støtte, og at hun nok vil søke å videreføre hans verk.

"Forestill Dem at det i Deres omgivelser stadig tales med den største forakt om Deres far og mor, og at man ikke har annet til overs for dem enn spott og forakt. Hvordan ville De føle Dem under slike forhold? Det er nettopp det som er skjedd med vår Herre Jesus Kristus. Man glemmer, eller snarere, man vil ikke vite av, at vår menneskevordne Gud er jøde, i ordets sanneste betydning en jøde av natur, en Juda løve, og at hans mor er jøde, blomsten av den jødiske rase, og at alle hans forfedre var jøder, slik som profetene, og at også hele vår hellige liturgi faktisk øser av jødiske kilder. Hva skal man da si om det uhyrlige ved de fornærmelser og den forsmedelse den jødiske rase utsettes for? (-) Antisemitismen som høyst moderne anliggende, er den grusomste ørefik Herren må utholde i sin lidelse, en lidelse som ennå varer ved; den er den blodigste og mest utligvelige fordi den rammer hans mors ansikt og tilføyes ham av de kristnes hånd." Det skrev den franske forfatteren Léon Bloy (1846 - 1917) i 1910 i en pamflett med tittelen "frelse gjennom jødene". Den 3. november i år var det 80 år siden Bloy døde.

Sammen med forfattere som Georges Bernanos, François Mauriac, Charles Péguy, Paul Caudel ble Bloy retningsgivende for det som er blitt hetende *renouveau catholique* i Frankrike, en litterær, filosofisk og sosialkritisk katolsk reformbevegelse som på 1950 og 60-tallet særlig hentet inspirasjon hos de nevnte forfattere. Bevegelsen ble en av "fortenkerne" for Det 2. Vatikanonsil. Bloys eget verk er preget av en omvurdering av gjengse og tilvante synspunkter både innen religiøs, estetisk og sosial tenkning. Ikke den allmektige, straffende Gud står i sentrum for Bloy, men Gud utlevert til menneskene. For Bloy er Kristus ikke først og fremst seierherren; han er tvert imot å finne i de fattiges skikkelse og i all lidelse mennesker påfører mennesker, særlig de svake og utstøtte. Tanker som etterhvert, bl.a. takket være frigjøringsteologien, er blitt fremtredende i kirkens bevissthet.

Tiltrekkende og slagkraftig

I dag er popkulturen en formende kraft som langt overgår både prester, predikanter, kateketer og lærere, sier Paul Otto Brunstad, forskningsstipendiat ved Norsk Lærerakademi. Han har studert moderne ungdomskulturer og viser til nye og sterke krefter som påvirker dagens mennesker. Den moderne pop-kulturen er vår tids lekpredikant, mener teologen og forskeren Brunstad.

Hva er det da som gjør denne ofte utskjelte populærkulturen så tiltrekkende og slagkraftig? Populærkulturen kan spille på den tomhet og kjedsomhet som preger hele den vestlige verden, sier Brunstad. Som blant annet viser til såpeoperaene som ruller over skjermen år etter år. I en tid da mange mennesker er ensomme og ikke har "de andre" rundt seg rent fysisk, blir skikkelsene på skjermen et nødvendig substitutt for det fraværende fellesskapet av "de andre".

VÅRT LAND

Om anti-semittismens røtter

"Kirken fordømmer både alle former for folkemord og de rasistiske teorier som inspirerer til og brukes til å rettferdiggjøre folkemord." Det sa pave Johannes Paul II i en tale til et symposium i Roma nylig; symposiet tok for seg anti-jødiske følelser på kristent hold i historisk perspektiv. "I den kristne verden – jeg sier ikke at det gjelder

14

Aslaug Espe: Therese - en kjærlighetshistorie fra virkeli

Therese av Lisieux eller «lille Therese», som hun også kalles, ble den 19 oktober i år utnevnt til kirkelærer, 17 år etter at den «store Teresa», Teresa av Avila, ble æret med en slik utnevning.

Pater Kjell Arild Pollestad har skrevet bok om den franske karmelittnonnen. Innledningsvis forteller han om sine to «møter» med Therese. Det første var da han var 20 år. Det kaller han et møte med hodet. Han forsøkte å lese hennes selvbiografi, men boka irriterte ham. Han skriver: «Jeg følte meg uvel ved all denne forakt for kroppen, frykt for «verden» og kjærlighet til lidelsen». Han satte Thereses selvbiografi i hylla.

Tjue år senere møtte han Therese av Lisieux igjen. Han leste et hefte om henne skrevet av en 15 - åring. Denne gangen ble møtet annerledes. Han ble sterkt grepet, fant frem hennes selvbiografi igjen og leste de 300 sidene uten å legge boka fra seg. Dette ble et møte som berørte hjertet. Nå kunne han beskrive Thereses liv som en kjærlighetshistorie det neppe fins maken til, hverken i inderlighet, lidenskap eller lidelse.

Han har gitt oss et vakkert bilde av lille Therese. Han holder seg selv i bakgrunnen og lar henne få tre fram og komme til orde sammen med noen av dem som stod henne nærmest. Boka er skrevet i hennes ånd. Jeg vil derfor også i denne anmeldelsen forsøke å bringe videre litt av det bildet som Pollestad har gitt av henne uten så mange kommentarer.

BARNDOM

Da Thereses far, Louis Martin, var 21 år, søkte han å bli munk i Augustinernes St. Bernhardkloster. Han ble avvist fordi han ikke kunne latin, men han fortsatte å elske ensomheten; sine beste stunder hadde han ute i naturen. Han gikk daglig til messe og var en

flittig deltaker på våkenetter og pilgrimsferder.

Moren, Zelig, kjente også tidlig dragnings mot klosterlivet. Hun prøvde seg, men ble avvist. I 1858 møtte hun Louis Martin. De giftet seg og fikk mange barn. Therese ble født i 1873. Hun vokste opp sammen med 4 søstre: Marie, Pauline, Leonie og Celine som kom til å stå henne nærmest.

Therese var et spesielt barn. Dette kom tidlig til uttrykk. Da hun var vel 2 år gammel, reiste hun sammen med resten av familien for å besøke en tante som var i kloster. Therese var glad og fornøyd på reisen, men da hun kom fram til klosteret, begynte hun å gråte stille. Etterhvert falt hun til ro.. Hun skriver senere at hun allerede i 2 års alder tenkte at hun skulle gå i kloster.

Hun var sta og hadde en sterk vilje. Storesøsteren Leonie ville kvitte seg med alle dukkene sine og gi dem til Therese og Celine. Hun ba dem velge. Celine var beskjeden og valgte noen bånd og stropper, mens Therese derimot grep hele kurven og sa: «Jeg velger alt sammen». Som voksten syntes hun at denne replikken sammenfattet hele hennes liv.

Therese hadde det bra til hun var 4 1/2 år. Da fikk hun oppleve en stor

sorg; moren døde av kreft. Pauline, som da var 16 år, ble hennes nye «mor». Etter morens død flytter familien fra Alencon til Lisieux.

Therese elsket naturen og gikk ofte på tur sammen med faren. Hun skriver spesielt om en tur da hun var 5 år. Hun plukket blomster og satt lenge stille: «Mine tanker var ganske dype og uten å vite hva det var å meditere, dukket min sjel ned i en indre bønn. Jeg kjente meg i landflyktighet på jorden, og drømte om himmelen».

Hennes kveldsbønn i femårsalderen var heller ikke så vanlig: «Min Gud, jeg gir deg mitt hjerte, ta det om du vil, slik at ingen skapning skal få eie det, men bare du min kjære Jesus.»

KALL TIL KARMEL

Da hun var 8 1/2 år begynte hun på Benediktinerinnes pensjonatskole. Hun var flink, men fikk ingen venner og falt utenfor sosialt. Hun ble også mobbet fordi hun var annerledes: Hun var hverken glad i å løpe eller å leke med dukker.

Hun trivdes ikke på skolen.

I 1882 ble Therese «morløs» på ny. Søsteren Pauline oppdaget sitt kall til Karmelklostert i Lisieux. Therese sørget og søsteren trøstet henne og fortalte henne om livet i Karmel. Tretten år senere skriver Therese i sin selvbiografi: «Jeg følte at Karmel var den ørken hvor Gud ville at også jeg skulle gå og holde meg skjult...jeg følte det med slik styrke at det ikke fantes tvil i mitt hjerte: Det var ikke noen drøm av et barn som lar seg rive med, men vissheten om et kall fra Gud; jeg skulle tre inn i Karmel, ikke for Paulines skyld, men for Jesus alene». Hun fortalte om sitt kall til priorinnen i Karmel. Hun ble tatt alvorlig, men priorinnen tilføyde at de ikke tar imot 9-åringer. Hun måtte vente til hun var 16 år. Hun fortsatte trofast å leve sitt «karmelliv». En dag spurte en lærer

kirken som sådan - har feilaktige og urettferdige tolkninger av Det nye testamentet i forhold til jødene vært i omløp altfor lenge», og de har «bidratt til å døyve mang en samvittighet under Den annen verdenskrig», sa paven. Selv om det fantes «kristne som gjorde alt de kunne for redde dem som ble forfulgt, var den åndelige motstand ikke slik menneskeheten ventet seg av Kristi disipler».

Symposiet tok for seg elementer fra kristen lære gjennom 2000 år som kan ha bidratt til forakt for jødene. «Antisemittisme kan absolutt ikke forsvares og er absolutt forkastelig,» understreket paven. Han sa også at folk misforstår innholdet i frelseshistorien og inkarnasjonen hvis de tror at det faktisk at Jesus var jøde, kun er et enkelt, historisk faktum.

Ønsker et økumenisk «Magna Charta» Europas katolske biskoper og Den europeiske kirkekonferanse (KEK - en sammenslutning av reformerte kirkesamfunn) vil samarbeide om et «Magna Charta» for det økumeniske arbeidet i Europa. Med tanke på 2000-årsmarkeringen for Jesu fødsel som står for døren, ønsker man å få mer fart i samarbeidet.

CHRIST IN DER GEGENWART

heten

15

henne hva hun gjorde på fridagene sine når hun var alene. «Jeg svarte henne at jeg pleide å gå inn i et tomrom bak sengen som jeg kunne lukke til med gardinet, og at jeg satt der og tenkte». Men hva tenker du på da? ville læreren vite. «Jeg tenker på Gud, på livet...på evigheten, kort sagt jeg tenker... Jeg forstår nå at jeg praktiserte den indre bønningen uten å vite det, og at den gode Gud allerede da gav meg opplæring i hemmelighet.»

I 1886 blir Therese «morløs» for tredje gang. Søsteren Marie, som ble hennes tredje «mor», oppdaget sitt kall til Karmel. Det ble en ny adskillelse og sorg for henne. Hun var tydelig merket av alle adskillelsene.

UNGDOM

Men sårene fra adskillelsene lærte hun seg å leve med. Da hun var 14 år opplevde hun en slags helbredelse. «Den natten da han ble svak og lidende av kjærlighet til meg, gjorde han meg sterk og tapper». «Det var den 25 desember 1886 at jeg fikk den nåde å forlate barndommen, kort sagt den nåde som førte til min fullstendige omvendelse».

Therese var blitt den hun skulle være. Hun var helbredet av Ham som ble et barn for hennes skyld. Hun var nesten i bokstavelig forstand blitt Therese av Jesusbarnet.

KARMEL

Allerede i 9 - årsalderen oppdaget hun sitt kall til Karmel og 15 år gammel når hun sitt mål; hun trer inn i Karmelklosteret i Lisieux. Hun hadde ingen ingen illusjoner om klosterlivet. Hun forstod snart at hennes største utfordring ville bli samlivet med med-søstrene. Hun skriver: «Man møter ikke fiender i Karmel, men det finnes sympatier, man føler seg tiltrukket av den ene eller den annen søster, mens andre kan få en til å gå lange omveier for å slippe å møte dem». Enkelte søstre blir

virkelig et kors hun må bære. Hun tar seg blant annet av en gammel søster som alderdommen hadde gjort nokså umulig. Therese følger henne til å fra refektoriet (spisesalen), hjelper henne med måltidene, bøyer seg smilende for den gamles luner. Etterhvert utvikler det seg et vennskap mellom de to.

I klosteret føyet Therese «den Hellige Ansikt» til «Jesusbarnet» i sitt navn. I Jesus ansikt så hun ansiktene til alle som lider. Hun fant belegg for dette i profeten Jesaja. Herrens lidende tjener var foraktet og ble ikke gjenkjent. Therese derimot gjenkjente ham og elsket ham.

Hun opplevde perioder da Gud kjentes fraværende, men hun fant trøst i ord av Teresa av Avila og Johannes av Korset ord: «Ingenting bør uroe deg. Ingenting bør skremme deg. Alt går over. Bare Gud er alltid den samme. Alt

går over. Bare Gud er alltid den samme. Den som har Gud mangler intet. Gud er deg nok».

Den Hellige Skrift, særlig evangeliene, næret hennes indre bønn. Der finner hun lampen som kunne lyse opp hennes «lille vei».

DEN LILLE VEI

Hun ønsket å bli helgen, men hun kjente seg så liten og skrøpelig. Hun måtte lære å godta seg selv akkurat slik som hun var med alle sine svakheter og ville finne sin «lille vei» til himmelen. Oppfinnelser som heis gjorde det unødvendig for de rike å gå trapper, de kunne ta heis. Therese ønsket seg en «åndelig heis» som kunne løfte henne helt opp til Jesus. Hun kjente seg for liten til å kunne klatre alle trappetrinne opp til Gud. I Bibelen fant hun den heisen hun lette etter: Gud ville ta de små i sine armer: Som en mor trøster sitt barn, slik vil Gud trøste de små. Han vil bære dem og vugge dem på sine knær. Hos profeten Jesaja oppdager hun Guds moderlighet. Hun fant sin «lille vei» til Gud. Hun oppdaget, som Paulus, at svakheten ble hennes styrke.

Therese døde av tuberkulose. «Hun fikk bare 24 år på jorden, men mer tid trengte hun ikke til å bli den hun skulle være», skriver Pollestad i forordet.

«Bortgjemt i en klostercelle i en fransk provinsby rakk hun å vise verden at det eneste som betyr noe er kjærligheten».

Det er tydelig at denne boken springer ut fra et virkelig møte med Therese av Lisieux. Den vil kunne gi håp til mange andre «små» og store» som våger å leve og møte med hjertet.

Kjell Arild Pollestad:

Therese - en kjærlighetshistorie fra virkeligheten.

Cappelen 1997

Paven til Cuba

I slutten av januar skal pave Johannes Paul II til Cuba, et historisk besøk i et land hvor kirke og religion er blitt undertrykket i bortimot fire årtier. Under besøket kommer paven bl.a. til å lese messe på plassen foran Caridad-kirken i Havanna - nettopp den plassen hvor Fidel Castro gjennom en tredveårsperiode gjerne holdt partitaler med kraftig brodd mot kirken som "opium for folket". Herfra bekjentgjorde han i sin tid også statens beslaglegging av kirkelige

skoler og sykehus samt advarte mot "prestenes påfunn".

I de senere år er forholdene blitt noe lettere for kirken, men man må ikke se pavebesøket som en "sen seier for kirken", mener en cubansk prest, ifølge det tyske misjonsbladet Missio: "I disse vanskelige tider for Cuba bør man unngå ord som seierherrer og beseirede - det vi må satse på nå, er forsoning."

Landet trenger omgående gjennomgripende økonomiske reformer, og under slike forhold trengs det tillit til folks ska-

pende talent, sier presten videre. "Fattigdommen har nådd et omfang man ikke kan forestille seg. Vi er blitt et folk av tiggere."

I de senere år har stadig flere cubanere vendt marxismen ryggen, og tallet på folk som lar seg døpe og som søker kirkelig begravelse, øker. "Et tegn på at folk hungerrer etter et bedre liv og er lei av å bli avfeiet med paroler", sier en av kardinal Jaime Alaminos medarbeidere. 50-60 prosent av landets befolkning er døpt, men kun rundt én prosent "praktiserer".

16 Ingunn Rognlien: "Kalt til nonne"

Endelig er den her, boken om dominikanerinnen Anne-Lise Strøm. Bokomslaget majestiske blåfarge danner bakgrunnen for et karakteristisk bilde av en smilende nonne. Forfatteren, Brita Rosenberg, inviterer leseren med på en spennende reise. En reise i indre og ytre rom. Den mest spennende? - For bokanmelderen utvilsomt den indre.

Reisen begynner på Sinsen i Oslo den 17. august 1940. Det er et krigsbarn det dreier seg om, et barn hvis far i perioder var mer ute enn hjemme. Aktiv i hjemmefronten. - Kulissene er preget av uro, oppbrudd, blendingsgardiner, kort sagt krigens gru og angst. Og midt oppi alt dette, en liten pike som strever med å forstå alt som skjer, og hvorfor det skjer. En liten pike, ofte overlatt til seg selv i stuens dobbeltseng. Hennes trøst er Jesus. Ham kunne hun føre lange samtaler med.

Boken fanger morens sorg og fortvilelse over tapet av en fjorten måneder gammel sønn. Barn nummer to, Anne-Lise, "var ikke den sønnen", doktoren hadde lovet henne. Anne-Lise mener selv det har preget henne, alt som foster i mors liv.

Historien dreier seg først og fremst om lengsel. I det lille barnehjertet beveger det seg en dyp lengsel etter noe som er større, noe som er sant. Og sannheten får et navn - og navnet er Jesus. Han alene er den som kan trøste og forløse. Den eneste som kan gi svar på alle spørsmål. For det dreier seg ikke om timelige ting, men om evighetsdimensjoner. Det er naturlig å tro at dette barnet allerede tidlig har hatt en direkte-linje til Gud.

Vi følger Anne-Lise som livsglad, danseglad ungdom, skolefink, opptatt av film og teater. "Gud bevare oss vel, hun kunne kanskje bokstavelig talt ha

havnet på de skrå bredder." Teaterinteressen er der, men Guds regi fascinerer langt sterkere.

Og Gud regisserte. Familien ble bedrevet ut på reiser til et fremmed kontinent, til europeiske havner, til etterkrigstidens Tyskland. Et land i ruiner, og til sist det store mål: Australia. Et stort oppdrag ventet hennes far. Ingeniørfirmaet Selmers oppdrag som prosjektleder for et kraftanlegg i Snowy Mountains. Faren skulle reise først, familien følge etter. Men Anne-Lise protesterte. Stort lengre vekk fra det kjære skolemiljøet på St. Sunniva skole i Oslo kunne hun neppe komme. Men til Australia kom de. - Australia bød på et kultursjokk, bl.a. med sine åtte forskjellige kirkesamfunn.

Paradoksalt nok ble Anne-Lise vettskremt ved sitt første møte med en nonne, hun skimtet en sortkledd skikkelse langt oppe i trappen på St. Sunniva. Men forskrekkelsen ble kortvarig, for alt som åtteåring visste hun innerst inne at det var katolikk hun ville bli. Den 7. desember 1957 ble "nestenpreseteristen fra Katta" opptatt i den katolske kirkes fellesskap.

Samspeillet mellom forfatter og hovedperson er åpent, uanstrengt og direkte. "Alt kan skje, og alt skjer i dette landskap!" Anne-Lises familie skånes ikke for rystende tragedier. Men Anne-Lises tillit til Gud og at 'alt ender bra til sist', skinner som en liten sol og

ledestjerne.

Klosterlivet har ifølge Anne-Lise gitt henne de største utfordringer og de største muligheter. Blant annet har hun fungert som novisemesterinne ved Lunden Kloster over en lang periode. Det er naturlig å tro at sr. Anne-Lise har lært meget på bakgrunn av hennes egen "hestekur" i novisiatet i Lourdes. Sakte og sikkert utvikler hun seg til nonne. Ikke uten tvil og indre konflikter, og kanskje med tilbaketrengt opplevelse av å ha sviktet sin egen familie. En problemstilling hun sliter med i mange år før hun endelig tar et oppgjør med seg selv. . .

Det er slett ikke vanskelige å bli rørt når en leser om denne livsfriske unge damens møte med sitt første kloster i Lourdes - iført høyhælte sko, nylonstrømper, skreddersyd drakt og ditto elegant kåpe med rosa silkefôr. En hvilken som helst franskmann på vei til jobb, ville normalt ha trodd at her var enda en av disse overklassepike på vei til Lourdes for å lære fransk, kunsthistorie og finere matlaging.

Vi får innblikk i store og grense-sprengende oppgaver i kirken. Alt dette, parallelt med hennes egen utvikling i søsterfellesskapet - veiene peker tidlig ut priorinnen som fremdeles befinner seg på Lunden kloster, etter til sammen fjorten år som priorinne!

"Klosterlivet er et overskuddsfenomen, ikke et helbredelsested for syke sjeler (-) Når en lever kontemplativt, utvikler en ressurser i seg selv en aldri har hatt tid til å registrere finnes der." Ordene er sr. Anne-Lises egne.

En liten skolepike levte en gang for lenge siden trikkkortet sitt hver gang konduktøren gikk forbi. Inntil han sa fra at én gang var tilstrekkelig. (En kan nesten undres om hun ikke håndhilste på ham også!) Historien forteller noe

Religionsfrihet mer enn gudstjeneste
Ved et besøk i Boston i oktober understreket den cubanske kardinalen Jaime Ortega Alamino at "religionsfrihet er mer enn frihet til å feire gudstjeneste". Den katolske kirke på Cuba "mangler adgang til mediene og til å drive religionsundervisning i skolene". Erkebispedømmet Miami arrangerer et fire-dagers "cruise" til Cuba i anledning pavebesøket i januar 1998; deltakerne må bekrefte at de drar som "pilegrimer", skriver Catholic Herald

Krever strengt forbud mot kloning av mennesker
Europarådets ministerråd vedtok nylig en tilleggsprotokoll til den europeiske bioetikkkonvensjonen, som forutsetter strengt forbud mot kloning av mennesker. Protokollen, som legges frem til undertegnelse i midten av januar, blir bindende dersom mer enn fem stater godkjenner den. Både fra politisk og kirkelig hold er det kommet innvendinger. Det vises bl.a. til at tilleggsprotokollen kun nevner kloning av

mennesker, og intet om det er etisk forsvarlig å klonere celler eller vevsdelar til forskning og til medisinsk bruk. Videre overlates det til det enkelte lands lovverk å definere begrepet "menneskelig vesen". Vatikanets observatør ved Unesco kritiserer at dokumentet kun forbyr kloning i forplantingsøyemed. Siden dokumentet ikke sier noe om menneskeverdet hos et embryo eller et føtus, kan det ikke utelukkes at ufødte barn kan "bli valgt bort" ut fra genetiske kriterier. RM

om Anne-Lises pliktfølelse. Hennes medsøstre på Lunden gir henne den beste attest. Troskap, pålitelighet, samt ansvarsfølelse er blant "stjernene hun får i boken".

*

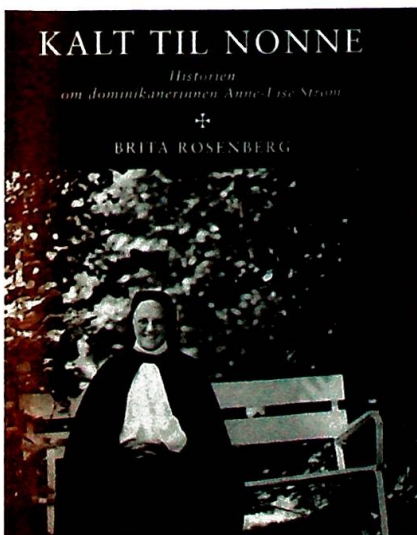
Jeg legger fra meg den blå boken i ettertenksomhet. Boken har tydelig fortalt om et unikt og klart kall. Om forsakelser, om tro, om sorger og gleder, og om en alltid nærværende Gud. Og ikke minst har den fortalt meg historien om et lite barn som så gjerne ville hjelpe, hjelpe all verdens nød og elendighet. Dette barnet har sr. Anne-Lise bevart. Barnet har klart "overvintringen", selv når det stormet som verst. Og sier ikke Jesus noe om at for å nå himmelens rike, må vi bli som barn igjen?

Takk for følge.

Brita Rosenberg:

Kalt til nonne.

*Historien om dominikanerinnen
Anne-Lise Strøm*

Aftenbønn

Å Gud, full av glede kommer jeg hver kveld til deg for å takke deg for all den nåde du har latt meg få del i.

Jeg ber om tilgivelse for de feil jeg har begått i løpet av den dag som nå går til ende.

Jesus, hvor lykkelig ville jeg ikke være om jeg alltid hadde vært trofast, men om kvelden er jeg ofte trist fordi jeg føler at jeg skulle svart bedre på din nåde.

Hadde jeg vært mer ett med deg, hadde jeg vært elskverdiggere mot mine medsøstre, ydmykere og mer fri fra meg selv, ville det falt meg lettere å samtale med deg. Men jeg mister likevel ikke motet selv om jeg ser min egen elendighet, men kommer i stedet til deg full av tillit, for jeg tenker som så at "det er ikke de friske som trenger lege, men de syke". Derfor bønnfaller jeg deg om å lege meg og tilgi meg. . .

Virk i meg, uten å akte på min motstand, for jeg ønsker ikke å følge min vilje, men din.

I morgen vil jeg ved din nådes hjelp begynne et nytt liv hvor hvert øyeblikk skal være en kjærlighetsgjerning og en takk. . .

En dag vil mitt livs siste kveld komme. Da skal min evige dag begynne, den som ikke kjenner noen kveld; da skal jeg hvile ved ditt guddommelige hjerte fra all strid i dette liv.

Therese av Lisieux

“Nødvendig tegn på toleranse”

Vel et år etter at islamske terrorister angrep trappistklosteret Tibherine i Algerie, og klosterets syv munk ble bortført og senere offer for kaldblodig mord, ønsker ordenen “så raskt som mulig” å vende tilbake og gjenopprette klosteret.

I et intervju med det italienske tidsskriftet “Il Regno” sier erkebiskopen av Alger,

Henri Teissier, at flere trappistmunker frivillig forbereder seg på å flytte til Notre-Dame-de-l’Atlas-klosteret. Mange algerere ser den katolske kirkes nærvær som et “nødvendig tegn på toleranse” og på “retten til å være annerledes” i et samfunn med sterkt muslimsk preg.

CHRIST IN DER GEGENWART

Masseturismens følger

For Indias vedkommende er de negative virkningene av masseturismen “langt større” enn de positive. Det mener landets katolske biskoper. De ønsker å rette søkelyset mot turismen og dens følger i sine respektive bispedømmer. Det er særlig den fattige landbefolkningen, som ofte tilhører ur-innvånerne, som blir turismens ofre. Landsbyboere må ofte avgi dyrkbar jord til

18 Karin Maria Wickmann: En kunstelskende nonne

“Hun fryder seg som et barn over bilder og kunstnere og vet virkelig hva hun snakker om,” skriver Karin Maria Wickmann om engelske søster Wendy Beckett, kjent for millioner av TV-seere som programleder for to kjente BBC-serier. Søster Wendys bok *Maleriets historie*, på norsk hos Gyldendal Norsk Forlag i 1995, “anbefales på det varmeste. . . søster Wendys personlige og engasjerte fortellermåte og de praktfulle illustrasjonene gjør boken til en visuell opplevelse,” skriver Wickmann. Som viser til at ikke alle innen kritikerlauget er like begeistret: “Skriver man en bok om kunst uten å ha eksamener å vise til, må man regne med motbør.”

«Søster Wendy Beckett» er kjent for millioner av TV-seere, som programleder for BBC-seriene «Sister Wendys Odyssey» og «Sister Wendys Grand Tour». Hun ble ikke bedt om å være programleder fordi hun tilfeldigvis var en kunsthistorisk nonne. En interessant tanke siden folk elsker å se eksentriske nonner på TV-skjermen. Søster Wendys popularitet skyldes ikke først og fremst hennes livsvalg, men at hun på en levende og engasjert måte viser at hun har både kunnskaper i og forståelse for kunst. Hennes bøker om kunst viser det samme engasjement, og er dessuten velskrevne, noe som sikkert skyldes hennes medfødte skrivetalent og studier i engelsk ved det anerkjente St. Annes College i Oxford. Sine kunnskaper om kunst har hun derimot ikke tilegnet seg ved noe universitet, men gjennom egenstudier i en liten campingvogn i haven til et karmelitterkloster i Norfolk i England.

Da søster Wendy gikk i kloster, bare 16 år gammel, drømte hun ikke om et liv som kunstsribent, men om et liv i Guds tjeneste. Denne drømmen virkeliggjorde hun ved å gå inn i Notre-Dame-ordenen, som er en undervisningsorden. Etter å ha undervist i Sør-Afrika noen år, innrømmet hun sitt feil-

trinn, og sier selv at hun på den tiden må ha vært dum, for det hun egentlig ønsket, var et stille liv i bønn, og ikke et

aktivt liv i en undervisningsorden. Som et resultat av dette søkte hun seg til et karmelitterkloster i Norfolk. Hun er ikke offisielt medlem av denne ordenen, men de tok imot henne og tilbød henne husvære i en campingvogn i haven. Dette var på 1980-tallet. Omtrent samtidig begynte søster Wendy å interessere seg for kunst, og i sin lille vogn forfattet hun «Samtidens kvinnelige kunstnere», «Kunsten og det hellige», «Søster Wendys kunsthistorie» og «Maleriets historie». Samtidig som hun skrev sine bøker, fikk hun også oppdrag for flere anerkjente kunstdidsskrifter.

I «Maleriets historie» gir søster Wendy en oversikt over maleriets utvikling fra hulemaleriets tid (ca. år 15000-12000 f.Kr.) og helt frem til vår

Giotta: “Begråtelsen av den døde Kristus”, ca. 1305-06.

stadig større nasjonalparker og til turistindustriens mange nybygg, og de tvinges derved til å flytte til byene for å overleve. For manges vedkommende innebærer det etterhvert at de selger kroppen sin for å overleve.

Masseturismen er en skrikende urett i det vi kaller utviklingsprosessen, mener de indiske biskopene.

CHRIST IN DER GEGENWART

Ikke skape martyrer!

Det er kommet klare signaler fra Troskongregasjonens leder, kardinal Ratzinger, om at kirken bør innrømme sin skyld når det gjelder kjetterbålene som bl.a. rammet Jan Hus, Savonarola og Giordano Bruno.

“Etter mitt syn handler dette om en skyld man må tenke over, og som bør føre til en innrømmelse. Kirken har ikke lov til selv å

skape martyrer, den skal tvert imot være en kirke nettopp for martyrene,” sier Ratzinger. For at kirken skal være troverdig, må kirken “alltid vise seg tolerant”, og den må motstå fristelsen til å forvandle seg til en stat som forfølger sine fiender, mener kardinalen.

CHRIST IN DER GEGENWART

tids kunst. I tillegg er boken vakkert illustrert med kjente og kjære bilder fra kunsthistorien. Men: Skriver man en bok om kunst uten å ha noen eksamener å vise til, må man regne med motbør. Noe også søster Wendy har fått erfare, for det finnes kunstkritikere som ikke har vært bare positive. Men noe må det være ved denne selvlærte «kunsthistorie»-nonnen som har en popularitet i England som kanskje overstiger en kunsthistorikers? Mulig det skyldes hennes medfødte undervisningstalent og levende fremstillingsform for disse «mystiske medier». Hun fryder seg som et barn over bilder og kunstnere, og vet virkelig hva hun snakker om. Derfor kan ikke populariteten bare skyldes at hun er en kunstinteressert nonne, som noen hevder.

Man kan spørre seg hva det er ved hennes TV-programmer og forfatter-skap som irriterer de lærde. Mulig at det skyldes hennes uttalelser om at hun kommuniserer med forlengst døde kunstnere, som gir henne informasjon om bildenes mening.

I kunsthistoriske teorier diskuterer man hvorvidt det er mulig å sette seg inn i kunstnerens tanker om sitt bilde. Noen teoretikere tar klart avstand fra slike teorier, mens andre igjen er åpne for en slik mulighet. Det er en slik evne søster Wendy mener å ha når hun ved åndens hjelp kommuniserer med kunstneren, og dermed mener hun å vite hva slags mening kunstneren hadde med sitt bilde. Selv sier søster Wendy at malerkunsten er så utrolig rik på mening, men verdien av den kan ofte bli skjult for oss av kunsthistorikerens innviklede fremstillinger. Hvis vi ganske enkelt overgir oss til selve fortellingen, vil vi oppdage det grunnleggende i kunsten. Denne oppdagelsen kommer ikke av seg selv, det er ånden som kommer oss til unnsetning. Dette er for noen sterke påstander, og dermed er det ikke rart at hun har ertet på seg noen kunsthis-

torikere som mener hennes tolkninger kan være både vidløftige og vel fantasifulle.

Men er hennes kunst-tolkning så avvikende som man kan få inntrykk av? For å finne ut av det, kan vi ta for oss noen eksempler. For eksempel Giotto's bilde «Begråtelsen over den døde Kristus» (1304-1313). Bildets mening er i dette tilfelle helt tydelig for både leg og lærd. Søster Wendy beskriver forøvrig bildet slik som også en mer lærd ville ha gjort. Det kommer tydelig frem at hun er kjent med bildets tekniske og maleriske egenskaper, og at maleriet er et forsøk på å gjenskape virkeligheten med modellerte figurer som virkelig gir uttrykk for sin hjerteskjærende sorg. Videre sier hun at maleriet ikke er preget av det frontale som i bysantinsk kunst, og peker derfor fremover mot renessansens menneskelige former. En tolkning som de fleste kunsthistorikere vil være enig i.

Vi kan også ta for oss to bilder av

Botticelli (1444/5-1510): Venus' fødsel (1485-86) og Primavera, og sammenlign søster Wendys tolkninger med en kjent kunsthistoriker. (Gardners: Art through the Ages, 1976). Søster Wendy gir også en nøyaktig beskrivelse av Botticellis bilde Primavera (Våren). Begge maleriene tilhører kanskje kunsthistoriens mest omtalte på grunn av deres ubestemmelige innhold, noe som igjen har gitt opphav til forskjellige meninger om bildets innhold. Bildene ble utført i siste halvdel av 1400-tallet - i en tid hvor det var stor interesse for myter, allegorier og filosofi både i kunst og litteratur. De kristne idealer forsvant ikke selv om det var en sterk interesse for de gamle filosofer, blant annet Platon. I maleriene viste denne interessen for det antikke seg gjennom fremstillingen av de mange myter fra denne tiden, deriblant Primavera og Venus' fødsel. Problemet for kunsthistorikerne er om bildene fremstiller kun det rent mytologiske, eller

Sandro Botticelli: "Primavera" (våren), ca. 1482.

Om skyldfølelse

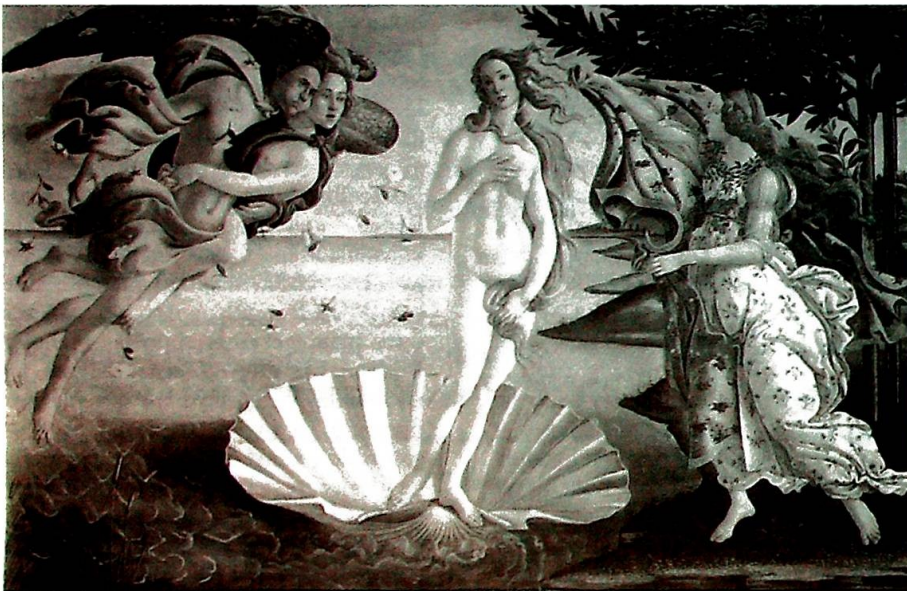
"I vår 'psykologiserte' kultur forbinder vi ofte skyldfølelse med noe veldig negativt," sa Magdalene Thomassen nylig i radioprogrammet "Verdibørsen" i P2. Hun er selv psykolog, høyskolelektor i filosofi - og katolikk. I programmet understreket hun bl.a. at selv om skyldfølelse kan bety mange ting, er den ikke noe man uten videre bør kvitte seg

med, men heller bli klar over hva som er hva i de følelser man har. "Man skal ikke kvitte seg med en følelse som sier at her har jeg gjort noe som skader min neste - eller som strider mot det jeg egentlig tror er et godt liv."

Thomassen minnet forøvrig om at også diktere og filosofer - uten kristent ståsted - er opptatt av begrepet skyld. Og hun mente at psykologien som fag lenge har oversett

en rekke grunnlagsproblemer i forhold til det å være menneske, spørsmål som ansvar, frihet, skyld: psykologien som begrenset vitenskap kan ikke forutsettes å gi svar på disse spørsmålene, men samtidig gis det en type svar når spørsmålene bare reduseres til barndom o.s.v. Magdalene Thomassen tror selv at det her gjenstår et stort arbeid å gjøre.

20

Sandro Botticelli: "Venus' fødsel", ca. 1485-86

om de har en allegorisk mening. Noen ser heller ikke bort fra at bildene også kan ha en kristen betydning, slik søster Wendy hevder når hun tolker Venus-figurene dithen at de også kan tolkes som Jomfru Maria, og at bildet er en syntese av ny-platonisme og den kristne tro. Søster Wendy er også kjent med malerienes mange tolkninger, og sier om «Primavera» at det er en allegori over livet, hvor skjønnheten og kunnskapen forenes i kjærligheten. Videre sier hun at det er Sefyr som blåser varme og kjærlighet inn i verden, og Merkur som overfører menneskenes håp og åpner veien til gudene.

Om «Venus' fødsel» sier søster Wendy at Venus er preget av lengsel og uforglemmelig flyktig vemod der vinden driver henne i land på våre mørke strender, og den fyldige drakten venter den nakne kroppen fordi kjærligheten ikke kan ses ukledd. Vi er for svake, muligens for fordervet til å tåle

skjønnheten. Det er mulig at hun her mener at vi er for fordervet til å kunne se Guds kjærlighet (2.Kor.3,18).

Gardner refererer ikke til det kristne aspektet, men hevder at kunsthistorikere ser dette bildet som en klassisk myte - en allegori over uskyldighet og sannheten om den menneskelige sjel. Hun er «naked to the wind of passion and about to be clothed in the robe of reason». Selv om Gardner og søster Wendy ordlegger seg forskjellig, er det ingen direkte uoverensstemmelse mellom deres tolkninger, for begge har den oppfatning at nakenhet er noe som må skjules. Med andre ord: den rene og uskyldige kjærlighet.

Uansett hva man mener og ikke mener om «Maleriets historie», er det en bok som kan anbefales på det varmeste. Den gir en grei beskrivelse av de viktige kunstnere og deres verker. For en som ikke er så fortrolig med kunst, men som ønsker å tilegne seg kunnskaper, er

boken svært velegnet, men man må ikke ha hastverk, men la stoffet synke inn, eventuelt slå opp i et oppslagsverk når det er ord som trenger en nærmere forklaring. Sist men ikke minst gjør søster Wendys personlige og engasjerte fortellermåte og de praktfulle illustrasjonene boken til en visuell opplevelse.

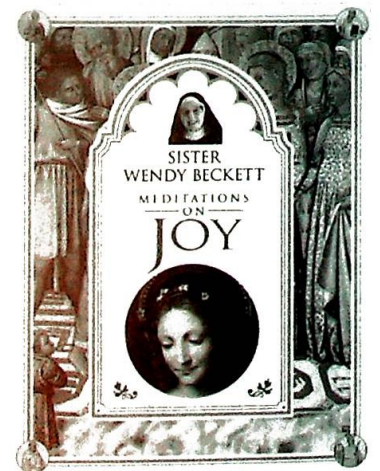
Søster Wendy Beckett:

Maleriets historie

Gyldendal Norsk Forlag 1995

Søster Wendy - i lite format og på engelsk

De finner dem "ovenpå" i St.Olav Bokhandel: Fire små bind - litt større enn lommeformat - med korte meditasjoner av "Sister Wendy" over kjente og mindre kjente kunstverker. Hvert bind har sitt emne: "Silence", "Peace", "Joy" and "Love". Små perler av meditasjoner: forfriskende, fordypende - og fromme uten søtssmak.

Vatikanet sjokkert over "St. Che"

Italienske aviser er overrasket over Vatikanradioens lovprisning av Che Guevara; den revolusjonære kommunisten Che omtales som "en slags siste dagers hellig" som alle kan godta, melder *Catholic Herald*. Vatikanradioen, lenge et av Vatikanets største pengesluk, sier at Guevara "ikke lenger er å betrakte som en av marxismens frontfigurer", men snarere som "en idealutgave av en mann som ofret seg for de

fattige. . . og som derfor lever videre i den kollektive fantasi".

Vatikan-analytikere i den italienske presse kritiserer Vatikanradioens håndtering av 30-årsminnet for Che Guevaras død og fremholder at det regimet Guevara var med å hjelpe til makten, gjorde seg skyldig i ren og skjær undertrykkelse av alt som hadde med kirken å gjøre. Etter den Castroledede revolusjonen på Cuba i 1959, ble katolske skoler stengt, mange prester fengslet og kirkelig eiendom konfiskert. "Selv

ikke den mest oppfunnsomme kommunist-katolikk" ville ha kommet på en lovprisning ala Vatikanradioen, som nærmest "svinger røkelsesketen" over en revolusjonær, skriver Roma-avisen *Il Messagero*.

Vatikanradioens utspill kom mens spenningen mellom Cuba og Vatikanet forut for pavebesøket i januar økte: Cubanske myndigheter nektet nylig å gi klarsignal til en utendørs-prosesjon til ære for landets vernehelgen.

I disse dager får "gjøgleren" sin pris . . .

I oktober ble navnene på årets Nobelprisvinnere kjent, og i disse dager finner de høytidelige prisutdelinger sted i Stockholm; fredsprisen deles som kjent ut i Oslo. At italieneren *Dario Fo* mottar årets litteraturpris, har ført til adskillige hevede øyebryn. "Er det sirkusets pauseklovn, han som morer oss innimellom 'de egentlige' opptrinene, som nå kalles inn på den røde løper?" undret den tyske ukeavisen *Rheinischer Merkur* da "Akademiens" valg ble kjent. Humor var det siste man ville tiltro denne noen aldersstegne forsamling, men nå har den fått latteren på sin side, "og den som ler høyest, er prisvinneren selv", skrev avisen. Mindre muntre toner fra Italias nyfascister som har protestert overfor den svenske ambassade. "Ubegripelig og en skandale", ytret partisejef *Gianfranco Fini*.

Vatikan-avisen *L'Osservatore Romano* kommenterte bl.a. slik: "Dario Fos ord da han mottok nyheten om prisen var 'jeg er bestyrtet', og de uttrykker hva de føler som må innse at dette faktisk er sant: Ved en beslutning som har vakt stor overraskelse, går årets Nobelpris i litteratur til *Dario Fo*. I den senere tid har Det svenske akademi foretrukket forfattere fra land hvis litteratur feilaktig er blitt ansett som 'mindre'. Men å gi prisen til en skuespiller som også forfatter sine egne omdiskuterte stykker (ganske bortsett fra enhver moralsk bedømmelse), overgår den vildeste fantasi." Avisen har merket seg at *Dario Fo* kalles gjøgler i akademiets begrunnelse: "Fo er den sjettede italienske vinner etter *Carducci*, *Deledda*, *Pirandello*, *Quasimodo*, *Montale*. Etter så mye forstand, en gjøgler."

Tilbake til *Rheinischer Merkur*: "Italia har en stor satirisk tradisjon. *Dario Fo* er moralist og vil straffe med latter. Hans straff er muntret underholdende. Men bør underholdningslitteratur belønnes med Nobelprisen?" spør avisen.

Søster Marcia Lütjann in memoriam

f. 20.03.11 i Oeding, Tyskland
d. 17.10.97 i Oslo
Gravlagt på Grefsen Gravlund
24.10.97

Søster Marcia inntrådte hos St. Josephsøstrene i 1931, tre år senere avla hun de første løfter og i 1937 de evige. Hun tok sykepleierutdannelse ved Vor Frue Hospital med avsluttende eksamen i 1938 og flyttet kort etter til Fredrikstad, hvor hun arbeidet som sykepleier ved St. Joseph Hospital i nesten 40 år. Mange Fredrikstadboere vil huske henne best som avdelingssykepleier på fødeavdelingen. Hun elsket sitt arbeid som sykepleier og viste i særlig grad omsorg for de mange små nye verdensborgere hun hadde gleden av å ta imot.

Som pensjonist tilbragte søster Marcia noen år i forskjellige kommuniteter i Oslo-området; i 1986 flyttet hun til St. Josephsøstrenes Hjem på Grefsen. Som pensjonist var hun aktiv på ulike områder: Hun hjalp til i huset, engasjerte seg meget i kommunitetens sangkor og viste sine store ferdigheter når det gjaldt håndarbeide. Som kommunitetsmedlem var søster Marcia et fint menneske, hun utstrålte glede og var alltid tjenestevillig.

I alderdommen ble bønnen hennes hovedoppgave. Mens hun ennå var i aktivt arbeid, var det bønnen som ga henne inspirasjon til å være til stede for andre

mennesker. Mot slutten av livet var det annerledes: Nå var det andre mennesker, f.eks. tidligere venner fra Fredrikstad samt medsøstre, som gikk til henne for å be om forbønn i ulike situasjoner. Sr.Marcia tok dette og mye mer med i sin bønn. En særlig kjær bønn for henne var rosenkransen, hun har alltid hatt en særlig andakt til jomfru Maria, til Maria som hun visste førte henne til Kristus, Forløseren.

Måtte sr. Marcia hvile i Guds fred!

ST. JOSEPHSØSTRENE

Oppfordring til fornyelse

Biskop Brendan Comiskey av Ferns, Irland, mener reaksjonære krefter innen den katolske kirke har skadet kirkens læremessige autoritet. Comiskey kritiserer kirkens "kompromissløse holdning til spørsmål som kvinnelige ministranter, nattverdmottagelse i hånden, blandede ekteskap og interkommunion" og andre pastorale anliggender. Slike holdninger skader kirkens troverdighet på andre områder, mener han.

Biskop Comiskey har lenge vært en av det irske hierarkiets mest kontroversielle og frittalende medlemmer. Da han høsten 1995 oppfordret til debatt om prestesølibatet, kom han i åpen konflikt med den irske primas, kardinal Daly. Biskop Comiskey er kjent for sitt økumeniske engasjement og for åpenhet og initiativer på det pastorale området.

THE TABLET

Striden i Chur fortsetter

Det har i snart ti år stått strid om biskop Haas i bispedømmet Chur i Sveits. Haas, nærmest "håndplukket" av sin forgjenger i embedet, ble utnevnt av Roma mot domkapittelets klare ønske; domkapittelet i Chur har fra gammelt av nominasjonsrett ved bispeutnevnelser. Flertallet av bispedømmets prester finner samarbeidet med Haas vanskelig, og både leg og lærd, inklusive Haas' bispekolleger, har gitt Roma signaler om dette. Man håpet på en løsning

22 Vatikanet og teologene: Litt bevegelse her og der?

Reformer i Vatikanet? Ikke akkurat, men en viss bevegelse og utvikling å spore her og der. Som for eksempel når det gjelder "overprøving av læren" hos teologer som i Vatikanets øyne ikke holder seg til de opptrukne linjer for rettroenhet. Man ønsker å vise "imøtekommenhet overfor den skjerpede følsomhet" når det gjelder slike saker, heter det.

Slike folk skal heretter, ifølge et nytt dokument fra kardinal Ratzingers skrivebord, - og det står i Troskongregasjonen - få bedre muligheter til å forsvare seg når det reises sak mot dem. En anklaget teolog skal heretter ha rett til å velge seg en rådgiver til støtte, en som får ta aktivt del i prosessen, forsvare ham overfor de anklagende instanser, det vil si Troskongregasjonen. Jamen det er jo selvsagt, vil mange si! Men en slik offisiell støtteinstans - forsvarer? - har forfattere av omstridte teologiske bøker hittil ikke hatt anledning til å ha. Og hva mere er: Rådgiveren kan ikke sendes på dør når f. eks. vitner skal uttale seg. Rådgiveren må imidlertid godkjennes av den lokale biskop eller ordensleder, dersom den anklagede er medlem av et ordenssamfunn.

Den lokale biskop eller ordensleder skal også få mer å si i slike saker, og de skal holdes løpende orientert om sakens forløp. De har også mulighet til å delta personlig i rettsmøtene og gi skriftlig uttrykk for sitt syn. Bak de nye reglene ligger ønsket om å vise "imøtekommenhet overfor den skjerpede følsomhet" når det gjelder slike saker, forlyder det fra Troskongregasjonen. Og det er jo gledelig.

Men - og her er flere men: Der det synes "hevet over tvil" at en teolog er på ville veier, og hvor det vil få "alvorlige konsekvenser" om disse villfarelsene blir spredt, kan det hende

at den anklagede ikke får nyte godt av disse nye rettighetene. I slike tilfeller gjør man - om ikke bokstavelig talt kort prosess - så dog prosessen kortere ved hjelp av mindre rett til innsigelser. Men også i slike tilfeller har den lokale biskop lov til å være med: Han kan sende inn sitt skriftlige votum og har krav på at Troskongregasjonen "tar det til etterretning". I parentes bemerket: I politisk sammenheng er "til etterretning" stort sett ensbetydende med at man leser gjennom teksten for så å befordre den videre til arkivet. Om det er slik også i kirkepolitisk sammenheng, skal være usagt.

De nye reglene skal gi mer rettsikkerhet, men forandrer intet ved kir-

kens lære eller ved læreembedets rett til å gripe inn der det mener sannheten står på spill. Og - og her kommer det store MEN: Ekskommunikasjon truer fremdeles den teolog som i læremyndighetens øyne gjør seg skyldig i "heresi, apostasi eller skisma", som det heter i Troskongregasjonens dokument, og som ikke gjør avbikt og retter opp påtalt vranglære. Og "heresi, apostasi og vranglære" gjør den seg skyldig i som vender ryggen til henholdvis enkelte trossannheter, til troen som helhet eller til kirken. Slik er kirkens lære, og den er uendret.

Men altså: Egen rådgiver og mer talerett for den lokale biskop eller ordensleder synes å signalisere mer rettsikkerhet og noe mer innsyn og gjennomsiktighet. Og nettopp det er ofte mangelvare i vatikansk saksbehandling.

"Ingen bedring," sier ekskommunisert teolog

De nye reglene er til liten og ingen nytte for den sri-lankiske teologen Tissa Balasuriya, som - slik leserne vil vite fra oppsett i bladet tidligere i år - nylig ble ekskommunisert på grunn av

"Hva med feilbedømmelser?"

da ny pavelig nuntius til Sveits ble utnevnt for en tid siden; i mellomtiden er nuntius blitt forflyttet (han skal ha vist adskillig sympati for dem som finner samarbeidet med Haas vanskelig), og Haas sitter fremdeles.

Nå har Sveits' ambassadør ved Den Hellige Stol gitt uttrykk for den sveitsiske regjeringens "bekymring" for "den religiøse freden" i Chur: Konflikten har nå fått et omfang som truer "det allmenne vel" i bispedømmet. CHRIST IN DER GEGENWART

St. Franciskus skole, Arendal

Vi trenger ny rektor på St. Franciskus skole, en firedelt, godkjent katolsk barneskole med 60 elever. Vedkommende må være fullt kvalifisert for stillingen og bør være aktiv og praktiserende katolikk. Lønn etter tariff. For ytterligere opplysninger, kontakt skolen tel. 37 02 13 30 eller sogneprest Littlewood tel./fax 37 02 22 09/90 59 87 72. Tiltredelse 1. august 1998, muligens tidligere etter avtale. Søknader sendes innen 23. januar 1998 til St. Franciskus skolestyre, Kirkebakken 10c, 4800 Arendal

noen synspunkter i sin bok "Mary and Human Liberation", særlig oppfatningen av Maria. Ifølge en ordensbror av Balasuriya dreier det seg bl.a. om en "avmytologisering" av Maria, og om å se Maria og troen i et asiatisk perspektiv. Balasuriya anket sin sak overfor Troskongregasjonen, og ankepunktene var nettopp at han mente at hans sak ikke var blitt håndtert på forsvarlig vis av anklagemyndighetene: Han hadde ikke fått møte sine anklagere ansikt til ansikt, ikke fått fremføre vitner etc. Hans anke ble avvist.

Balasuriya stiller seg forøvrig skeptisk til de nye reglene, både når det gjelder den vanlige saksbehandling og "hastesakene", altså der Troskongregasjonen mener det er "hevet over tvil" at en teologi er av tvilsomt slag. Under et besøk i London nylig i forbindelse med ny-lansering av sin omstridte bok (ekskommunikasjonen har ført til stor interesse for boken!) sier den 73 år gamle Balasuriya at de nye reglene ikke representerer noen forbedring, slik Troskongregasjonen hevder. Det er fremdeles kongregasjonen som oppnevner den offisielle forsvarer i saker mot "mistenkte teologer", og selv om den anklagede heretter skal ha rett til å nominere en rådgiver for seg selv, må denne rådgiveren anerkjennes av den lokale biskop - i mange tilfeller nettopp den person som har satt i gang prosessen mot vedkommende teolog: Troskongregasjonen har i den senere tid gjentatte ganger minnet biskoper og ordensledere om deres plikt til være på vakt mot teologiske villfarelser. Og det var nettopp Sri Lankas biskoper som påtalte Balasuriyas teologi, noe som så førte til Troskongregasjonens reaksjon.

Og når det gjelder "hastesakene", har en mistenkt teolog altså ikke engang rett til en egen "sakfører", noe selv en morder har soleklar rett til, som Balasuriya minnet om i London. I hastesaker har den anklagede part ingen

rett til å stille spørsmål til vitner i saken, og heller ingen rett til å få vite hvem disse vitnene er; vedkommende har ingen rett til den prosedyre kirkeretten opererer med, og har ingen rett til å appellere til en annen rettsinstans. I slike tilfeller opptrer Troskongregasjonen både som "dommer og jury" og feller en dom som ikke kan appelleres, noterer The Tablet. Den eneste måten en dømt teolog kan redde seg på, er ved å "godta skyld". Det hele rimer dårlig med de regler som gjelder i det sivile samfunn - med f. eks. Menneskerettighetserklæringen og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon.

"Hvis pater Balasuriyas analyse er korrekt (han sier ja til å ta korreksjon "om jeg tar feil"), bør kirkerettslærde og teologer i særlig grad spørre seg hvordan man bør gå frem for å rette på disse forholdene," skriver The Tablet. Og minner om at en bred opinion innen kirken mener at "den behandling pater Balasuriya er blitt utsatt for, er ufor-svarlig - uansett hva man ellers måtte mene om hans teser, og uaktet evt. halstarrighet fra hans side".

En kvinnelig forsker ved Bristol University, Tina Beattie, noterte for en tid siden at selv om Balasuriyas bok dogmatisk sett er problematisk og til tider lite overbevisende, så retter den

søkelyset mot spørsmål som er av den største betydning for dagens kirke. I den behandling han har fått, ser vi "den verste sort maskulin autoritetsutøvelse 'in action', i stedet for en moderlig kirke med evne til å hegne om mangfoldet og løse konflikter med kjærlighet, tålmodighet og følsomhet", skriver Beattie. Og tilføyer: "En kjærlig mor nekter ikke sitt barn adgang til familiens måltider bare fordi det tillater seg å stille provoserende spørsmål." Hun tør ha et poeng.

Syndsforgatelse for prevensjonsbrukere

Til slutt et udelte gledelig signal, om vi i farten skulle ha glemt å formidle det til våre lesere: For en tid siden, nærmere bestemt i mars, kom det er *vademecum* - i kirkelig sammenheng en "veiledning" og ikke tannpasta! - fra Det pavelige råd for familien, som ledes av kardinal Trujillo. Ingen læremessig forandring - i dette tilfelle læren om bruk, eller snarere ikke-bruk, av prevensjon på katolsk mark - men læren gjøres mer brukervennlig: Også den skriftende som ikke vil innse at bruk av kunstig prevensjon er synd, skal gis syndenes forlatelse.

Kirken ønsker å være en "barmhjertig mor", heter det i begrunnelsen. Positive pastorale toner. UKJ

Jan Erik Rekdal: Når kirken glir på isen
bryter Kristus den opp
med sitt brennende skrog
med kjølvannet varmt av forsoning.

(Fra den nyutkomne diktsamlingen "I Rumis skygge", Aschehoug)

Petter Dass: «Fra Evangeliesangene»

*Dend første jule-dag
Om
Christi naaderige fødsell*

24

1.

Merkeligt hendet sig, udj de dage
Dend thid da kejser *Augustus* til *Rom*
Strengelig lod med *mandater* uddrage
Skatten at ydis all jorderig om,
Een skat vell stor som af gik ord
Dend allerførste mand mindis paa jord,
Og dend paastod, da *Cyrus* god
Vaar udj *Syrien* landet betrod.

2.

Alle mand lod sig godvilligen find
Gick at beskrifuis en hver til sin stad.
Joseph og med sin trolofuede quinde
Gaf sig paa reisen fra *Nazareth* glad
Till *David's* by opbyggt af ny
Bethlehem hvor udaf vide gaar ry
Thi *Joseph* god till byrd og blod
Runden vaar af dend *Davidische* rod.

3.

Men hans *Maria* vaar tung under belte
Der de nu komme till *Bethlehem* stæd
See, da kom tiden paa huilchen det gjelte
At hende gik effter qvindelig sæd
Sin første søn hun der i løn
Fødde til verden vel fafver og skjøn
Han blef der klagt i krybbe lagt
Kluder og pialter omkring hannem tagt.

4.

Hyrderne hvilche som der omkring bode
Ginge paa marchen og vogted sit fæ
Mit udi natten for dennem till gode
Lod sig een engel af himmelen tee.
I blanch gestalt; og strax paafalt
Herrens hans herligheds glantz ofver alt
Som de det saae, de hyrder smaa
kom dem een hjertens forskrechelse paa.

5.

Engelen straxen at tale begynder,
Slager hen frygten, I tør iche ved
Megen stor glæde jeg eder forkynder
Hvilchen vor Gud alle folck har bered.
I dag er fød en frelser sød
Som eder alle forløser af nød
It helligt lius i *David's* huus
Det er Vor Herre, dend Herre *Christus*.

R.I.P.

Vår kjære medsøster
søster Olava Kowalewski
døde den 26. oktober
i en alder av 85 år.

Den avdøde anbefales til de troendes forbønn

ST. FRANCISKUS SØSTRENE

*Herre, gi henne den evige hvile
og la det evige lys skinne for henne.*

25

6.

Og I skall dette till merche bekomme
Barnet skal findis sperlemet og kleen,
Liggende mit udi krybben dend krumme
Indsuøbt i kluder om armer og been.
Som det vaar sagt, see strax med pragt
Saae mand een himmelsche hærskaris magt.
De sang sin *chor* med stemme stor
Lofuede Gud udi himmelen boer.

7.

Allesteds hvor de i lufften omfløye
Hørdis med glæde dend klingende liud
Priis og ald ære skee Gud i det høye
Priis og ald ære skal være vor Gud.
Dend ædle Fred paa jorden ned
Menniken thill behagelighed.
Ja allesteds paa jordens kreds
Gud stille glædelig alle tilfreds.

Rettelse!

I St.Olav 9-97 skrev vi at årstema for NUK (tidligere UNKF, Unge Norske Katolikkers Forbund, men siden 30. november i år NUK, Norges Unge Katolikker) var "Tro og tvil", men der hadde vi nok "forhørt oss". Tema for 1998 er få bevis på at "barn", forteller ledelsen i NUK. Godt å også unge mennesker leser St.Olav - til og med finleser!
St. Olavs redaksjon

Pater Patrick Schlösser ssc er død

Patrick Schlösser ssc døde i Lahnstein i Tyskland 26. oktober 1997. Valerian Schlösser (med klosternavnet "Patrick Maria") ble født 2. mars 1932 i Plein i bispedømmet Trier. Han avla sine ordensløfter i picpusordenen i 1955 og ble presteviet 3. april 1960 i Simpleveld i Nederland. Han kom til Norge i 1961, først som kapellan i Trondheim; i 1962 fikk han ansvaret for den gryende menigheten i Ålesund.

I 1963 ble han kapellan i Molde og i 1965 sogneprest samme sted. I 1982 ble han sogneprest i Ålesund. I en periode på 1980-tallet og innpå 1990-tallet hadde han ansvaret for både Ålesund og Molde. I 1972 ble han regionalprior for picpusordenen i Midt-Norge, en posisjon han ble gjenutnevnt til i 1978 og 1981. I desember 1995 måtte han forlate Norge på grunn av alvorlig sykdom og flyttet til ordenens kommunitet i Lahnstein ved Rhinen, nær Koblenz. Pater Patrick Schlösser ble gravet i Lahnstein 30. oktober.

Caritas Norge • Den katolske kirkes hjelpeorganisasjon

På de fattiges side

Caritas Norge er Den katolske kirkes organisasjon for hjelpearbeid i utviklingsland. Sammen med menighetene utfører Caritas også diakonalt arbeid i Norge. Caritas bygger sitt arbeid på Kirkens sosiallære og på anerkjente humanitære prinsipper.

Vårt utviklings- og nødhjelpengasjement nærmer seg 20 mill. kroner årlig. NORAD bidrar med 80 prosent av midlene til våre utviklingsprosjekter, og Utenriksdepartementet bidrar til nødhjelp. Vi samarbeider nært med lokale Caritas-organisasjoner, eller med Kirken i prosjektområdene. Vi har ingen dyr representasjon ute.

Vi ber deg om å støtte vårt arbeid ved å bli Caritas-fadder. Du kan gi generell støtte, eller støtte prosjekter i ett bestemt land (se kupongen). Vi utgir regelmessig informasjon, som sendes fadderne. Din støtte blir femdoblet før den når mennesker som lever i nød og fattigdom.

Utviklingshjelp

- Hjelp til selvhjelp i fattige land
- Konsentrert om Guatemala, Honduras, Bolivia, Uganda og Filippinene
- Rettet mot kvinner og barn, drikkevann og primærhelsetjeneste samt inntektskapende virksomhet

Nødhjelp

- Rettet mot katastrofe- og rehabiliteringsarbeid, samt menneskerettigheter
- Tiltak for å forebygge aids, og for å hjelpe barn som er blitt foreldreløse som følge av aids
- Arbeider selvstendig, og er tilsluttet Caritas Internationalis' nettverk

Jeg ønsker å støtte Caritas' arbeid – vennligst send meg:

Postgiro Bankgiro Info om autogiro / direkte trekk

Mitt bidrag skal gå til:

Generell støtte Bolivia Guatemala Uganda Filippinene

Navn : _____

Adresse : _____

Postnr og -sted : _____

Sendes til: Caritas Norge, Fagerborggaten 17, 0360 Oslo

TIDSSKRIFET ST. OLAV

Menighetssekretær i St. Hallvard

St. Hallvard katolske menighet i Oslo søker etter en kontorfullmektig i hel stilling med tilfredelse 15.1.98.

Vi ønsker en aktiv person med evne til selvstendig arbeid. Den som blir ansatt bør ha kunnskap om data, tekstbehandling og regnskap. Det forutsettes god skriftlig og muntlig formuleringssevne, sekretærfunksjon for menighetsrådet er også tillagt stillingen. Vedkommende vil være menighetens ansikt utad. Det er ønskelig at søkende er katolikk. Vi tilbyr: variert arbeid, spennende utfordringer, et godt arbeidsmiljø.

Søknad sendes innen 15. desember til sr. Beate Grevenkamp, St. Hallvard Kirke, postboks 2862, Tøyen 0608 Oslo.

Spørsmål vedrørende stillingen rettes til sr. Beate Grevenkamp eller p. Nikolas Goryczka, tel.: 22 67 27 83.

Til våre abonnenter!

Innbetalingsblanketter for abonnement 1998 sendes ut på nyåret.

Hilsen
St. Olavs ekspedisjon

Vennligst meld
adresseforandring
til
St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

A/S NORSKE SHELL

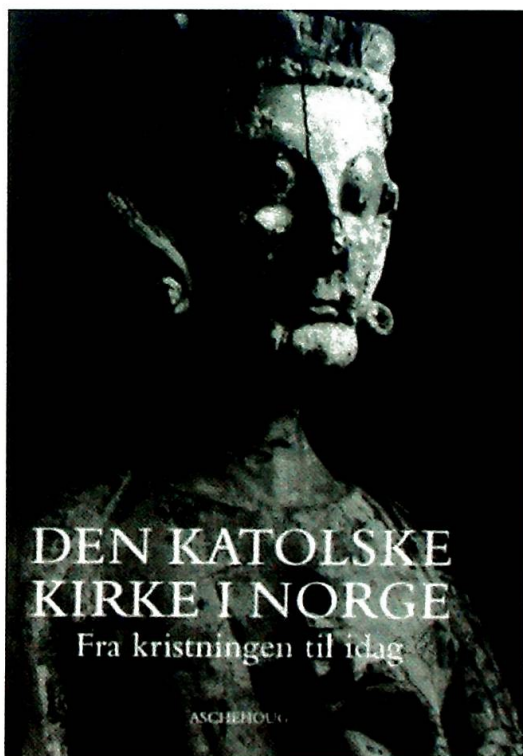
Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

27

Jubileumsboken fra 1993 -

gaven til den som ennå ikke har fått den
(evt. Dem selv)?

“Et betimelig prosjekt, med et omfattende og rikt billedmateriale,” skrev Øivind Norderval i sin anmeldelse i St.Olav, “viktig fordi katolikker av alle avskygninger har behov for å kjenne sin kirkes historie både til utvikling og kanskje også til korreksjon av sin egen katolisitet. Og ikke-katolikker har i høyeste grad behov for å kjenne den norske arten av en universell kirke slik at uvitenhet og fordommer kan ryddes av veien.”

De får den i St.Olav Bokhandel i Oslo
eller
hos Deres lokale bokhandel.
(Pris kr. 290,-)

“St. Olav”
takker for året som
ebber ut,
og ønsker sine lesere
og medarbeidere
og alle
som på
forskjellig vis
har bidratt til at
bladet
kan se tilbake på sin
109. årgang,
en gledelig jul
og et velsignet
nytt år!

Liturgisk kalender

DESEMBER

- Fre 19 Dom 13,2-7.24-25a; Luk 1,5-25
- Lør 20 Jes 7,10-14; Luk 1,26-38
(Norske Tidebønner - uke 4)
- SØN 21 4. SØNDAG I ADVENTS-TIDEN. Mi 5,1-4a; Heb 10,5-10; Luk 1,39-45
- Man 22 1 Sam 1,24-28; Luk 1,46-56
- Tir 23 (Den hl. Johannes av Kanty) Mal 3,1-4.23-24; Luk 1,57-66
- Ons 24 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16; Luk 1,67-79
- Juleaften - vigilien: Jes 62,1-5; Apg 13,16-17.22-25; Matt 1,1-25 (kortere form: 1,18-25)
- Tor 25 KRISTI FØDSELSFEST.
1. Julemesse - Midnattsmessen. Jes 9,2-7; Tit 2,11-14; Luk 2,1-14
2. Julemesse - Messen ved daggry. Jes 62,11-12; Tit 3,4-7; Luk 2,15-20
3. Julemesse - Juledag. Jes 52,7-10; Hebr 1,1-6; Joh 1,1-18 (kortere form: 1,1-5.9-14)
- Fre 26 DEN HL. STEFAN - KIRKENS FØRSTE MARTYR. Apg 6,8-19 og 7,54-60; Matt 10,17-22
- Lør 27 DEN HL. JOHANNES EVANGELISTEN. 1 Joh 1,1-4; Joh 20,2-8
(Norske Tidebønner - uke 1)
- SØN 28 DEN HELLIGE FAMILIE: JESUS, MARIA OG JOSEF. 1 Sam 1,20-22.24-28; 1 Joh 3,1-2.21-24; Luk 2,41-52
- Man 29 (Den hl. Thomas Becket) 1 Joh 2,3-11; Luk 2,22-35
- Tir 30 1 Joh 2,12-17; Luk 2,36-40
- Ons 31 (Den hl. Sylvester I) 1 Joh 2,18-21; Joh 1,1-18

JANUAR

- Tor 1 Guds hellige mor Maria (Verdensfredsdagen). 4 Mos 6,22-27; Gal 4,4-7; Luk 2,16-21
- Fre 2 Basilius den Store og Grego fra Nazianz. 1 Joh 2,22-28; Joh 1,19-28
- Lør 3 1 Joh 2,29-3,6; Joh 1,29-34
(Norske Tidebønner - uke 2)
- Søn 4 Herrens Åpenbaring. Jes 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Matt 2,1-12

Julegudstjenester

ASKER OG BÆRUM

Mariakirken , Nyveien 17, Stabekk - Tlf. 67 53 77 35	
24.12. Julaften	kl. 15.30 Familiegudstjeneste (messe)
	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 11.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 11.00 Sangmesse
31.12. Nyttårsaften	Se Eikeli
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00 Høymesse

Eikeli kirke, Veståsen 18, Hosle - Tlf. 67 53 77 53

24.12. Julaften	kl. 15.00 Familiegudstjeneste (engelsk)
25.12. 1. juledag	kl. 09.30 Høymesse (engelsk)
26.12. 2. juledag	Se Stabekk
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00 Messe (engelsk)
01.01. Nyttårsdag	Se Stabekk
Anledning til skriftemål: 17.-23. desember kl. 17.30-19.00 eller etter avtale	

ARENDAL

St. Franciskus Xaverius kirke, Kirkebakken 10 - Tlf. 37 02 22 09

24.12. Julaften	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 11.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 11.00 Messe
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00 Høymesse

ASKIM

Mariakapellet, Roald Amundsensgt 4 - Tlf. 69 31 83 61 eller 69 88 52 78

24.12. Julaften	kl. 20.00 Julemesse
25.12. 1. juledag	kl. 12.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 12.00 Messe
28.12. Hl. Familie	kl. 12.00 Familiemesse
31.12. Nyttårsaften	kl. 16.00 Takksigelsesmesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 12.00 Høymesse

BERGEN

St. Pauls kirke, Herman Fossgt 9 - Tlf. 55 32 54 10

24.12. Julaften	kl. 15.00 Familiegudstjeneste
	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 09.00 Fromesse
	kl. 11.00 Høymesse
	kl. 18.00 Messe
26.12. 2. juledag	kl. 11.00 Høymesse
	kl. 13.00 Messe på vietnamesisk
	kl. 18.00 Messe
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00 Takksigelsesmesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00 Høymesse
	kl. 18.00 Messe

Vår Frue kirke, Nylandsveien 31, Sandviken - Tlf. 55 32 54 10

24.12. Julaften	kl. 18.00 Høymesse
25.12. 1. juledag	kl. 10.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 10.00 Høymesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 10.00 Messe

St. Olavs kapell, Finnesvn. 57, Voss - Tlf. 56 51 25 10

26.12. 2. juledag	kl. 17.00 Messe

BODØ

St. Eysteins kirke, Hernesveien 22A - Tlf. 75 52 17 83

24.12. Julaften	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 09.30 Morgenmesse
	kl. 11.00 Juledagsmesse
28.12. Hl. Familie	kl. 17.00 Høymesse - Julefest

DRAMMEN

St. Laurentius kirke, Cappelensgt 1 - Tlf. 32 83 20 19

24.12. Julaften	kl. 16.00 Familiemesse
	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 11.00 Høymesse
	kl. 16.30 Messe på Kongsberg
	kl. 11.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 11.00 Høymesse
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00 Takksigelsesmesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00 Høymesse

FREDRIKSTAD

St. Birgitta kirke, St. Josephsgt 17 - Tlf. 69 31 14 83

24.12. Julaften	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 10.00 Høymesse
	kl. 18.00 Messe
26.12. 2. juledag	kl. 10.00 Messe
28.12. Hl. Familie	kl. 10.00 Familiemesse
	kl. 18.00 Messe
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00 Takksigelsesmesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 10.00 Høymesse
	kl. 18.00 Messe

HALDEN

St. Peters kirke, Kristian Vs plass 1 - Tlf. 69 18 11 68

24.12. Julaften	kl. 22.00 Julemesse
25.12. 1. juledag	kl. 12.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 12.00 Messe
28.12. Hl. Familie	kl. 12.00 Familiemesse
31.12. Nyttårsaften	kl. 16.00 Takksigelsesmesse
01.01. Nyttårsdag	kl. 12.00 Høymesse

HAMAR

St. Torfinns kirke, Torvgt. 113

24.12. Julaften	kl. 16.00 Familiegudstjeneste
	kl. 24.00 Midnattsmesse
25.12. 1. juledag	kl. 11.00 Høymesse
26.12. 2. juledag	kl. 18.00 Messe (Merk tiden)
28.12. Hl. Familie	kl. 11.00 Høymesse
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00 Messe
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00 Messe

HØNEFOSS

St. Theresia Menighet, Vesterngt. 5B - Tlf. 32 12 23 81
Vennligst kontakt menigheten for messetider.

KONGSVINGER

Bedehuset

26.12. 2. juledag kl. 12.00 *Høymesse*

KRISTIANSAND

St. Ansgar Kirke, Kirkegt 3 - Tlf. 38 02 42 25

24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnejulemesse*
kl. 19.00 *Familiemesse*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. 1. juledag kl. 11.00 *Høymesse*
kl. 13.00 *Familiemesse*
26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Høymesse*
kl. 13.00 *Messe på spansk*
27.12. 3. juledag kl. 13.00 *Messe*
kl. 18.00 *Messe i Vanse*
28.12. Hl. Familie kl. 11.00 *Messe*
kl. 13.00 *Messe*
29.12. 5. juledag kl. 15.00 *Messe hos Brigitte Sachs*
kl. 18.30 *Messe i Flekkefjord*

LILLEHAMMER

Mariakirken, Weidemannsgt 3B - Tlf. 61 25 25 50

24.12. Julaften kl. 13.00 *Famili gudstjeneste*
25.12. 1. juledag kl. 18.00 *Høymesse*

LILLESTRØM

St. Magnus kirke, Romeriksgt 1 - Tlf. 63 81 28 85

24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste*
kl. 24.00 *Julenattsmesse*
25.12. 1. juledag kl. 10.30 *Høymesse*
28.12. Hl. Familie kl. 09.00 *Messe*
kl. 10.30 *Messe*
01.01. Nyttårsdag kl. 18.30 *Messe*

LARVIK

St. Frans Kapell, Åsveien 2 - Tlf. 33 12 56 20

24.12. Julaften kl. 23.00 *Midnattsmesse*
25.12. 1. juledag kl. 10.00 *Høymesse*
28.12. 4. juledag kl. 10.00 *Messe*
31.12. Nyttårsaftnen kl. 17.00 *Messe (takkegudstjeneste)*
01.01. Nyttårsdag kl. 10.00 *Høymesse*

MOSS

St. Mikael Kapell, Fleischers gt. 11 - Tlf. 69 25 25 93

24.12. Julaften kl. 24.00 *Midnattsmesse*
25.12. 1. juledag kl. 10.00 *Høymesse*
kl. 16.00 *Messe*
26.12. 2. juledag kl. 10.00 *Messe*
28.12. Hl. Familie kl. 10.00 *Messe*
kl. 16.00 *Messe*
31.12. Nyttårsaftnen kl. 19.00 *Takksigelsesmesse*
01.01. Nyttårsdag kl. 10.00 *Høymesse*

OSLO

St. Olav Domkirke, Akersveien, Oslo - Tlf. 22 36 23 60

24.12. Julaften kl. 08.00 *Messe på norsk (adventsmesse)*
kl. 13.00 *Barnmesse*
kl. 15.00 *Barnmesse*
kl. 17.00 *Julemesse I på tagalog*
kl. 19.00 *Julemesse I på vietnamesisk*
kl. 21.30 *Julemesse I på polsk*
kl. 24.00 *Midnattsmesse (julemesse I) på norsk*
25.12. 1. juledag kl. 09.30 *Julemesse II på norsk*
kl. 11.00 *Julemesse III på norsk*
kl. 13.00 *Julemesse på italiensk*
kl. 14.30 *Julemesse på spansk*
kl. 16.00 *Julemesse på kroatisk*
kl. 18.00 *Julemesse på engelsk*
kl. 19.30 *Julemesse på norsk*
26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Høymesse på latin*
kl. 13.00 *Julemesse på portugisisk*
kl. 14.00 *Messe på ungarsk (St. Josefs kapell)*
kl. 14.30 *Messe på polsk*
kl. 16.00 *Messe på cebuano*
kl. 18.00 *Messe på norsk*
27.12. 3. juledag kl. 10.00 *Messe på norsk*
kl. 15.00 *Syrisk-antiokensk juleliturgi på arameisk/arabisk*
kl. 18.00 *Messe på norsk*
28.12. Hl. Familie kl. 08.00 *Messe på polsk*
kl. 09.30 *Messe på norsk med velsignelse av småbarn*
kl. 11.00 *Høymesse på norsk*
kl. 13.00 *Messe på tagalog*
kl. 14.30 *Messe på spansk*
kl. 16.00 *Messe på kroatisk*
kl. 18.00 *Messe på engelsk*
kl. 19.30 *Messe på norsk*
31.12. Nyttårsaftnen kl. 08.00 *Messe på norsk*
kl. 18.00 *Takksigelsesmesse på norsk*
01.01. Nyttårsdag kl. 08.00 *Messe på polsk*
kl. 09.30 *Messe på norsk*
kl. 11.00 *Høymesse på norsk*
kl. 13.00 *Messe på tagalog*
kl. 14.30 *Messe på spansk*
kl. 16.00 *Messe på kroatisk*
kl. 18.00 *Messe på engelsk*
kl. 19.30 *Messe på norsk*

Man 5 1 Joh 3,22-4,6; Matt 4,12-17, 23-25

Tir 6 1 Joh 4,7-10; Mark 6,34-44

Ons 7 Raimond av Peñafort. 1 Joh 4, 11-18; Mark 6,45-52

Tor 8 1 Joh 4,19-5,4; Luk 4,14-22a

Fre 9 1 Joh 4,5,5-13; Luk 5,12-16

Lør 10 1 Joh 5,14-21; Joh 3,22-30
(Norske Tidebønner - uke 3)

Søn 11 Herrens dåp. Jes 42,1-4,6-7;
Apg 10,34-38; Matt 3,13-17
(eller Jes 40,1-5,9-11;
Tit 2,11-14 og 3,3-7;
Luk 3,15-16,21-22)

Man 12 1 Sam 1,1-8; Mark 1,14-20

Tir 13 Hilarius. 1 Sam 1,9-20; Mark 1,21-28

Ons 14 1 Sam 3,1-10,19-20; Mark 1,29-39

Tor 15 1 Sam 4,1b-11; Mark 1,40-45

Fre 16 1 Sam 8,4-7,10-22a; Mark 2,1-12

Lør 17 1 Sam 9,1-4,17-19; Mark 2,13-17

(Norske Tidebønner - uke 2)

Søn 18 2. søndag i det alm. kirkeår.
Jes 62,1-5; 1 Kor 12,4-11;
Joh 2,1-11

Man 19 Henrik av Finland. 1 Sam 15,16-22; Mark 2,18-22

Tir 20 Fabian, Sebastian. 1 Sam 16,1-13; Mark 2,23-28

Ons 21 Agnes. 1 Sam 17,32-33;37,40-51; Mark 3,1-6

Tor 22 Vincent. 1 Sam 18,6-9 og 19,1-7; Mark 3,7-12

Fre 23 1 Sam 24,3-21; Mark 3,13-19

Lør 24 Frans av Sales. 1 Sam 1,1-4,11 12,17,19,23-27; Mark 3,20-21
(Norske Tidebønner - uke 3)

Søn 25 3. søndag i det alm. kirkeår.
Neh 8,1b-4a,5-6,8-10; 1 Kor 12,12-30; Luk 1,1-4 og 4,14-21

Man 26 Timotheos og Titus. 2 Sam 5,1-7,10; Mark 3,22-30

Tir 27 Angela Merici. 2 Sam 6,12b-15,17.-19; Mark 3,31-35

Ons 28 Thomas Aquinas. 2 Sam 7,4-17; Mark 4,1-20

Tor 29 2 Sam 7,18-19,24-29; Mark 4,21-25

Fre 30 2 Sam 11,1-4,5-10a; Mark 4,26-34

Lør 31 Johannes Bosco. 2 Sam 12,1-7a,10-17; Mark 4,35-41

FEBRUAR

(Norske Tidebønner - uke 4)

Søn 1 4. søndag i det alm. kirkeår.
Jer 1,4-5,17-19; 1 Kor 12,30b-13,13; Luk 4,21-30

Man 2 Herrens fremstilling i templet.
Mal 3,1-4; Hebr 2,14-18; Luk 2,22-40

Bønnens apostolat i januar:

At Herrens ånd må
fremskynde forsoning og enhet
mellom alle kristne

At fremgang og utvikling for
Afrikas folk må virkeliggjøres
i et rettfærdig og fredelig
felleskap

Vi er i nærheten når du trenger oss

NYTT HOVEDKONTOR:

MAJORSTUA 22 60 15 90
Bogstadveien 72

SENTRUM 22 20 79 05
Ullevålsveien 1 – Oslo

OSLO VEST 22 50 00 30
Harbitzalléen 14

OSLO ØST 22 67 28 80
Grensesvingen 7

DØGNVAKT

T. S. JACOBSENS
Begravelsesbyråer

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4 - Tlf. 22 67 23 83

24.12.	Julaften	kl. 13.30	Barnemesse
		kl. 15.00	Familiemesse
		kl. 16.30	Tamilsk messe
		kl. 22.45	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 11.00	Høymesse
		kl. 17.00	Messe (Holmlia)
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Høymesse
28.12.	Hl. Familie	kl. 09.35	Fromesse
		kl. 11.00	Høymesse
		kl. 17.00	Messe (Holmlia)
01.01.	Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

St. Dominikus Kirke, Neubergrgt 15 - Tlf. 22 43 07 71

24.12.	Julaften	kl. 09.00	Messe
		kl. 13.00	Messe
		kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 11.00	Høymesse
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Messe
31.12.	Nyttårsaften	kl. 18.30	Messe
01.01.	Nyttårsdag	kl. 11.00	Messe

Lunden Kloster, Øvre Lunden 5 - Tlf. 22 64 18 20

24.12.	Julaften	kl. 12.00	Messe
		kl. 23.00	Matutin
		kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 11.00	Høymesse
26.12.	2. juledag	kl. 10.00	Messe
31.12.	Nyttårsaften	kl. 24.00	Matutin
01.01.	Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse

Sta. Katarinahjemmet, Majorstuvn. 21 - Tlf. 22 60 13 70

24.12.	Julaften	kl. 21.00	Messe på fransk

(Ring på forhånd)

STAVANGER

St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8 - Tlf. 51 52 55 34

24.12.	Julaften	kl. 15.00	Barnegudstjeneste
		kl. 17.30	Julemesse på engelsk
		kl. 20.30	Messe på vietnamesisk
		kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 11.00	Høymesse
		kl. 13.00	Messe på vietnamesisk
		kl. 18.00	Messe på polsk
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Messe
		kl. 11.00	Messe i Egersund
		kl. 17.15	Messe på Tau
28.12.	4. juledag	kl. 09.30	Messe på engelsk
		kl. 11.00	Messe på norsk
		kl. 13.00	Messe på vietnamesisk
01.01.	Nyttårsdag	kl. 11.00	Høymesse
		kl. 18.00	Messe

TROMSØ

Vår Frue kirke, Storgaten 94 - Tlf. 77 68 59 05

24.12.	Julaften	kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 11.00	Høymesse
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Høymesse

Karmelittnonnene, Holtvn. 38 - Tlf. 77 61 03 40

24.12.	Julaften	kl. 22.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 10.00	Messe
26.12.	2. juledag	kl. 10.00	Messe

TRONDHEIM

St. Olav kirke, Schirmersgt. 1 - Tlf. 73 52 12 14

24.12.	Julaften	kl. 15.00	Barnegudstjeneste
		kl. 16.00	Første julevesper
		kl. 24.00	Midnattsmesse (Vår Frue kirke, kontakt menigheten)
25.12.	1. juledag	kl. 09.00	Ottemesse (Hyrdemessen)
		kl. 11.00	Pontifikalhøymesse
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Høymesse (St. Stefan)
28.12.	Hl. Familie	kl. 09.00	Fromesse
		kl. 11.00	Høymesse
31.12.	Nyttarsaften	kl. 18.00	Første vesper for Guds Mor Maria
		kl. 18.30	Takksgjelsesmesse
01.01.	Nyttårsdag	kl. 11.00	Pontifikalhøymesse

TØNSBERG

St. Olav kirke, Botnegt. 22 - Tlf. 33 31 19 49

24.12.	Julaften	kl. 23.00	Matutin
		kl. 24.00	Midnattsmesse
25.12.	1. juledag	kl. 02.30	Messen ved daggry
		kl. 10.30	Laudes
		kl. 11.00	Messe
26.12.	2. juledag	kl. 11.00	Messe
27.12.	3. juledag	kl. 18.00	Messe
28.12.	4. juledag	kl. 10.30	Laudes
		kl. 11.00	Messe
31.12.	Nyttarsaften	kl. 18.00	Messe med sak. Velsignelse
01.01.	Nyttårsdag	kl. 18.00	Messe

Ingen messe i Sandefjord i julen.

STORFJORD

Den Hellige Families kirke, Storfjord gård - Tlf. 76 08 68 99

26.12.	2. juledag	kl. 12.00	Høymesse

Neste nummer utgis 30. januar. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt
Faste medarbeidere:
Olav Egil Aune
Liv Greni
Bernt Eidsvig
ISSN 0802-6726

Albert Raulin o.p.
Gunnel Vallquist

Akersveien 14, 0177 Oslo
Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48
Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26
Årsabonnement (Norge): kr. 210,—
Øvrige europeiske land: kr. 220,—
Andre verdensdeler: kr. 230,—
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

31

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

*Vi ønsker St. Olavs lesere og
våre trofaste kunder en riktig
God Jul og et Godt Nytt År!*

*Men før julefreden senker seg over heimen, vil vi minne om at vi
fortsatt kan hjelpe dere med gode gaver i alle prisklasser!*

Musikk:

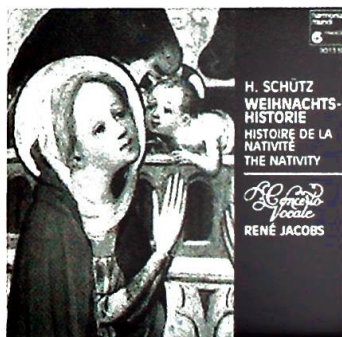
Lytt til den nye innspillingen av

Bach's Juleoratorium: **AKADEMIE FÜR ALTE MUSIK**,

dir. Renè Jacobs.

Schütz: **WEIHNACHTSHISTORIE**, Concerto Vocale, dir. Renè Jacobs.

Le Temps de Noël: «**GREGORIANSK JULEMUSIKK**, fra div. franske klostre.

De litterære gaveforslag:

«**SAINTS. Over 150 Patron Saints for Today**», ib. 173,-.

«**SAINTS. The chosen few**», ib. 115,-.

«**Maria Giovanna Muzj: «Transfiguration», Introduction to the Contemplation of Icons**, ib. 280,-.

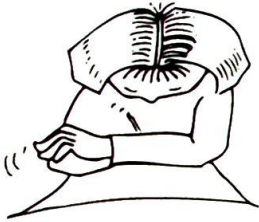
Guillem Ramos-Poqui: «**Ikonmaling**», en innføring i ikonmalingens teknikk, hft. 259,-.

Akersveien 14
0177 Oslo
Telefon: 22 20 72 48
Fax: 22 36 02 63

ÅPNINGSTIDER:
24.11.-23.12:
9-18 (9-15)
Julaften: 9-13

Blikk
på tiden

Om førjuls- mysterier på T-banen

En ordensbror, for ikke å si ordensfetter, fra litt lenger nord i landet pleier å si at pistolskyting er den beste form for meditasjon. Det utsagnet var et mysterium for meg til jeg ble tatt med på en golfbane for å forsøke å treffe den lille ballen med den store klubben. Da forsto jeg: det er den uanstrengte, tanketomme fokuseringen som fører til målet. Slik sett må jeg innrømme at jeg lettere befinner meg i en meditativ tilstand på T-banen enn når jeg kneler i vår (som oftest) fredelige kirke hjemme. Så der sto jeg på Jernbanetorget stasjon og ventet på togbytte. Jeg tenkte på julen - når får vi se første tegn på julen? (Dette var i oktober). Det nærmeste var en gravid innvandrerkvinne med sort, fotsid frakk og sort skaut. Hun satt ubevegelig på en benk og ventet - på hva? På nedkomsten? På neste trikk? Jeg forsøkte å se for meg Maria og barnet, men denne kvinnen var ugjenomtrentelig. Jeg ga opp. «Kreativitet og entusiasme i et yrke som sprer glede i hverdagen!» rakk jeg å lese på en reklam plakat på den andre siden av skinnegangen idet toget kom. Bitt av nysgjerrighet ble jeg stående til det forsvant ut av synsfeltet igjen. Hva slags yrke kunne det være?

Dessverre neppe katolsk prest, ei heller biskop, men kanskje pave? Sprer *mitt* beskjedne yrke glede i hverdagen?

Bak toget kom endelig fortsettelsen til syne: «Neglede signer - et yrke i vekst!» Dette var tydeligvis en neglede signer (hva det nå enn måtte være) som trivdes i yrket og satset friskt, for denne kreative entusiasmen ble ledsaget av nok en plakat: «Kvalitet og ekspertise i en butikk som gir deg kunstnerisk frihet. Neglede sign - et yrke i utvikling!» Kvalitet og ekspertise - det må man vel kunne si at for eksempel Vatikanet står for også, men kunstnerisk frihet? Er det overhodet noe å satse på for oss Kirkens folk? Herrens ord om den kloke, for ikke å si lure, forvalteren kom meg til hjelp: «Denne verdens barn er flinkere til å ordne seg med hverandre enn Iysets barn». Denne gleden og entusiasmen er uten tvil noe å satse på, også i et veletablert klosterliv, om det enn ikke er et yrke i vekst for øyeblikket. Vel fornøyd over denne lille hverdagsmeditasjonen, snudde jeg meg for å ta nok et slag bortover perongen. En annen reklameplakat fanget blikket: Et klissvått, druknende mannshode i kjempeformat,

med følgende overskrift: «Ingen andre enn du kan tenke dine egne tanker. OBOS». Et kort, meditativt øyeblikk trodde jeg at OBOS var et anagram for Gud, men skjønte raskt at jeg tok feil. Nå begynte reklamen å bli like ufattbar for meg som den gravide innvandrerkvinnen hadde vært. Men er det ikke nettopp slik mysteriet er? Er ikke et mysterium like ufattbart som livet selv, som et svangerskap, som at neglede sign er et yrke i vekst, for ikke å snakke om det ugrunnelige mysterium at ingen andre enn du kan tenke dine egne tanker? Skjønt ordet fra OBOS hadde neppe Herrens ord i tankene, for å si det slik. «Mine tanker er ikke deres tanker og deres veier er ikke mine veier, Iyder ordet fra Herren. Som himmelen er høyere enn jorden, er mine veier høyere enn deres veier og mine tanker høyere enn deres tanker» Disse tankene kom ubedt som en førjulsgave til meg, der jeg sto nede i dypet under Jernbanetorget. Jeg snudde meg nok en gang for å se om det var mitt tog som kom. «X Senter. Alle drømmer under samme tak» sto det på en ny plakat, med en strektegning som ikke kunne være noe annet enn stallen i Betlehem.

Br. Anton

